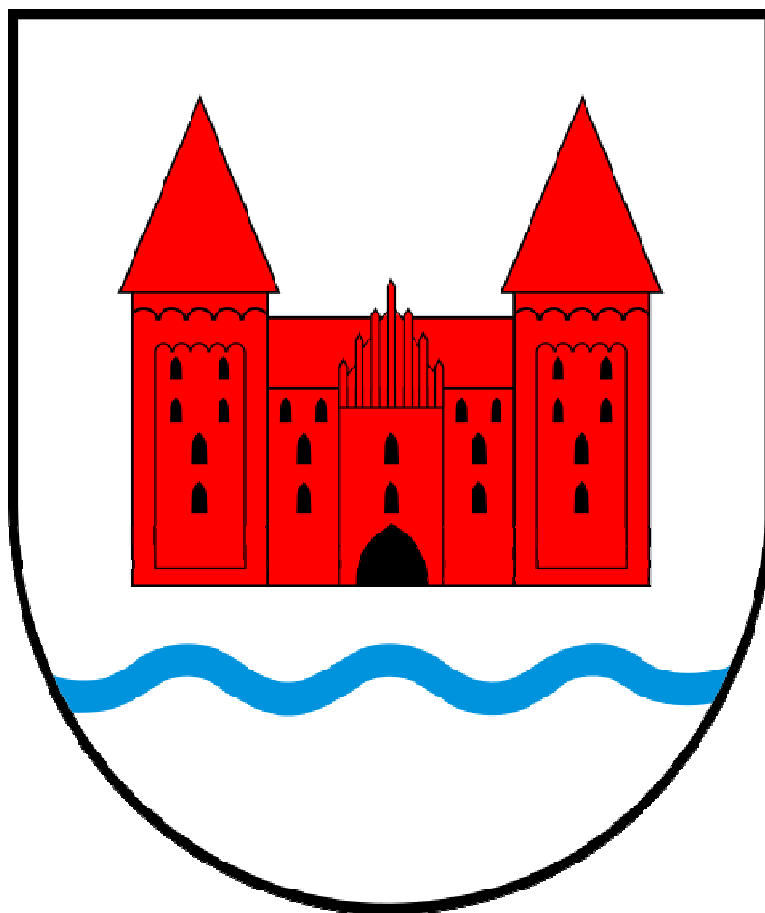

RAPORT

O STANIE SANITARNYM POWIATU NIDZICKIEGO za 2023 r.

NIDZICA 2024

**POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA
W NIDZICY**

OCENA

**STANU SANITARNEGO I EPIDEMIOLOGICZNEGO
ORAZ ESTETYKI I PORZĄDKU
NA TERENIE DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEJ STACJI SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNEJ
W NIDZICY
W ROKU 2023**

Nidzica, luty 2024

teren	<i>LUDNOŚĆ</i>		
	STAN LUDNOŚCI		
	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
Miasto i gmina Nidzica	19798	19585	19642
Miasto Nidzica	12693	12463	12431
Gmina Nidzica	7105	7122	7211
Gmina Janowiec K.	3108	3127	3079
Gmina Janowo	2599	2549	2589
Gmina Kozłowo	5794	5689	5627
RAZEM	31299	30950	30937

Epidemiologia

Jednym z najważniejszych zadań Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest prowadzenie działalności zapobiegawczej i przeciwepidemicznej w zakresie chorób zakaźnych oraz monitorowanie sytuacji epidemiologicznej poprzez rejestrację i analizę zachorowań na choroby zakaźne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy prowadzi monitoring sytuacji sanitarno-epidemiologicznej na terenie powiatu nidzickiego w oparciu o nadsyłane przez podmioty lecznicze i laboratoria medyczne zgłoszenia zachorowań i podejrzeń zachorowań na choroby zakaźne oraz zgłoszenia dodatnich wyników badań w kierunku biologicznych czynników chorobotwórczych. Rejestracja powyższych zgłoszeń odbywa się w oparciu o aktualne definicje przypadków chorób zakaźnych opracowane przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny.

Faktyczny obraz sytuacji epidemiologicznej zależy przede wszystkim od rzetelności i terminowości zgłoszeń. Duży wpływ ma także zakres stosowanej diagnostyki laboratoryjnej oraz stopień wykorzystania przez lekarzy istniejących możliwości badań.

Uzyskane informacje stanowią podstawę podejmowanych przez pracowników inspekcji sanitarnej działań przeciwepidemicznych, w tym ustalanie źródeł zakażenia, dróg ich przenoszenia, ustalanie osób narażonych na zakażenie lub zachorowanie, działania profilaktyczne i zapobiegawcze.

W ostatnich latach wiele działań inspekcji sanitarnej było skierowane na zapobieganie i zwalczanie COVID-19. Od 20 marca 2020 r. zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia, w celu ograniczenia rozprzestrzeniania się zakażeń wywołanych przez SARS-CoV-2 na terenie kraju obowiązywał stan epidemii. Od dnia 16 maja 2022 r. został ogłoszony stan zagrożenia epidemicznego w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

Dnia 5 maja 2023 roku Światowa Organizacja Zdrowia WHO ogłosiła koniec pandemii COVID-19. 1 lipca 2023 r. na terenie Polski zostaje zniesiony stan zagrożenia epidemicznego spowodowany zakażeniami wirusem SARS-CoV-2.

W 2023r. podobnie jak w poprzednich latach wiele działań inspekcji sanitarnej było skierowane na zapobieganie i zwalczanie COVID-19.

Pracownicy PSSE w Nidzicy przeprowadzili w 2023 roku 527 wywiadów epidemiologicznych dotyczących osób zakażonych i osób z kontaktu. Jednocześnie osoby chore i narażone na zakażenie były informowane o konieczności profilaktyki aby zapobiec kolejnym zakażeniom. W 2023 r. wystąpiły 2 ogniska epidemiczne zakażeń SARS-CoV-2 na oddziałach szpitalnych.

Dane epidemiologiczne dotyczące zachorowań na COVID-19 na terenie powiatu nidzickiego w ostatnich 4 latach przedstawiono w tabeli nr 3. W 2023r. zgłoszono 527 przypadków potwierdzonych laboratoryjnie zakażeń SARS-CoV-2 oraz odnotowano 8 zgłoszeń zgonów z powodów Covid-19 wśród chorych z naszego powiatu. Najwięcej zakażeń wystąpiło w 1 i 4 kwartale. W celu rozpoznania zakażeń wykonywane były głównie szybkie testy antygenowe w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej.

W celu ustalenia panującego rodzaju wirusa SARS-CoV-2 w różnych okresach zachorowań pobierano do sekwencjonowania genetycznego próbki od osób leczonych w szpitalach.

W 2023 roku kontynuowany jest nadzór także nad innymi chorobami zakaźnymi i zakażeniami. Wybrane elementy sytuacji epidemiologicznej powiatu nidzickiego za lata

2017 - 2023 obrazują tabele nr 1 i 2. W przypadku większości chorób zakaźnych sytuacja epidemiologiczna powiatu nidzickiego nie budzi niepokoju.

W grupie schorzeń przenoszonych drogą pokarmową od wielu lat nie rejestruje się zachorowań na dur brzuszny, czerwonkę, wirusowe zapalenie wątroby typu A.

W 2023 roku odnotowano podobną do lat poprzednich ilość (8) zachorowań na salmonellozę ze wskaźnikiem zapadalności 26,16. W zachorowaniach dominował serotyp *Salmonella Enteritidis*. Na salmonellozę chorowały zarówno dzieci – 4 (z tego 4 w wieku do 4 lat) jak dorośli – 4. Zachorowania dotyczyły mieszkańców wsi (75%) oraz z terenu miasta Nidzica (25%). Źródłem zakażenia były najczęściej jaja kurze lub źle przygotowane mięso z drobiu. Dużą grupę zachorowań biegunkowych szczególnie u małych dzieci stanowią wirusowe zakażenia jelitowe.

Nowym istotnym problemem zdrowotnym szczególnie u ludzi starszych są biegunki spowodowane przez kolonizację lub zakażenia wywołane przez laseczki *Clostridium difficile*.

W 2023 roku wystąpiło jedno ognisko zatrucia pokarmowego wśród uczestników wyjazdu naukowego młodzieży ze szkoły średniej w Warszawie. Zachorowało 15 osób z lekkimi objawami zaburzeń żołądkowo-jelitowych, nie wymagały hospitalizacji. Mimo przeprowadzonych licznych badań wirusologicznych i bakteriologicznych nie udało się ustalić czynnika etiologicznego.

W 2023 roku zarejestrowano dwoje nosicieli bakterii z rodzaju *Salmonella*. Jedno z badań ze styczności w ramach nadzoru nad zachorowaniem na salmonellozę u członka rodziny.

Drugie wykryto podczas badań do karty zdrowia przed przystąpieniem do pracy z żywnością. Wystąpiło także okresowe nosicielstwo u osób po przebytych wcześniej zachorowaniu na salmonellozę. W rejestrze PSSE w Nidzicy od 2007 roku nie figurują żadni nosiciele duru brzuszego.

W grupie zakażeń krwiopochodnych sytuacja epidemiologiczna powiatu nidzickiego budzi niepokój. W 2023 r. zanotowano jedną osobę z przewlekłym wzw typu B oraz 10 nowych osób z przewlekłym wirusowym zapaleniem wątroby typu C. Wzrost ilości zgłoszeń przewlekłego wzw C w większości dotyczy grupy osób powyżej 50 roku życia (8), które zaczęły częściej korzystać z placówek służby zdrowia. Wzrost liczby zgłoszeń może wynikać z rozszerzonej w 2023 roku diagnostyki w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej oraz z opóźnień diagnostycznych w okresie pandemii. Znaczna część z tych osób w poradniach chorób zakaźnych została zakwalifikowana do leczenia nowoczesnymi preparatami przeciwwirusowymi, które dają szansę wyleczenia po przebytej kuracji.

W grupie tzw. neuroinfekcji ilość zachorowań jest na niskim poziomie. W 2023 roku nie odnotowano żadnego zgłoszenia zachorowania na zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych.

Ze względu na endemiczne występowanie kleszczy zakażonych *Borrelia burgdorferi* analogicznie jak w innych częściach województwa Warmińsko-Mazurskiego od wielu lat utrzymuje się duża zapadalność na boreliozę. W 2023 roku w powiecie odnotowano zwiększoną liczbę zachorowań (16) w tym 1 neuroboreliozę. Większa liczba rejestrowanych przypadków w ostatnich latach wynika z dobrego rozpoznawania choroby i dobrej zgłaszalności. Wśród chorych na boreliozę większość stanowią mieszkańcy terenów wiejskich (14).

Od wielu lat znacznie poprawiła się sytuacja epizootologiczna wścieklizny wśród zwierząt, niemniej lokalnie mogą wystąpić ogniska tej choroby wśród zwierząt czego przykładem była sytuacja epizootyczna w sąsiednim województwie mazowieckim.

Wścieklizna jest chorobą śmiertelną i tylko wykonanie serii szczepień ratuje człowiekowi zakażonemu życie. W 2023 roku liczba osób, które musiały zostać objęte szczepieniami p/wściekliznie była podobna w stosunku do roku poprzedniego. Zaszczepiono 14 osób, w tym: 4 po ugryzieniu przez koty oraz 10 po ugryzieniu przez psy bez opieki lub bezpańskie psy. Spadła ogólna liczba pokąsań przez zwierzęta, która ogółem wyniosła 33. Skuteczne rozwiązanie problemu psów bez właściwego nadzoru ze strony właścicieli mogłoby pozwolić na dalsze zmniejszenie ilości osób pogryzionych i szczepionych przeciw wściekliznie. Zgłoszono kilka przypadków pokąsań przez koty. Wskazaniem głównym do szczepień jest to, że koty są bardziej narażone na kontakt z wścieklizną w środowisku a przy tym nie są objęte obowiązkowymi szczepieniami przeciw tej chorobie. Z tego względu pracownicy sekcji epidemiologii przy sporządzaniu każdego wywiadu z osobą pokąsaną przez zwierzęta propagują szczepienia kotów przeciw wściekliznie.

2023 był rokiem o zmniejszonej skokowo liczbie zachorowań na ospę wietrzną, która wyniosła 78 zarejestrowanych przypadków (285 w roku 2022).

Sytuacja epidemiologiczna grypy i zachorowań grypopodobnych zmienia się sezonowo co kilka lat. Spośród wszystkich zgłoszonych podejrzeń i zakażeń grypopodobnych oraz zachorowań potwierdzono laboratoryjnie w badaniach PCR 19 przypadków grypy.

W 2023 roku zmienił się system sprawozdawczy w zakresie zachorowań grypopodobnych*.

Dużym problemem zdrowotnym i społecznym we współczesnym świecie staje się gruźlica płuc, która globalnie ma trend wzrostowy i dotyczy różnych środowisk społecznych. W 2023 roku nie zgłoszono nowych zachorowań na gruźlicę płuc w naszym powiecie. Był tylko jeden przypadek wznowy zachorowania u osoby zarejestrowanej we wcześniejszych latach.

Z innych nowych chorób podlegających zgłaszaniu takich jak SARS, grypa ptaków A/H5N1/ czy grypa (świńska) wywołana nowym wirusem A/H1N1/ nie odnotowano żadnego przypadku potwierdzonego laboratoryjnie.

Sytuacja epidemiologiczna chorób objętych programem eradykacji lub eliminacji jest bardzo dobra. Nie stwierdzono hospitalizacji z powodu ostrych porażenia wiotkich i poliomyelitis.

W 2023 r. nie odnotowano zachorowań na odrę, jednak w ostatnich latach widzimy skokowy wzrost tych zachorowań w innych krajach Europy. Powodem tego wzrostu jest migracja ludności szczególnie z krajów, w których stopień wyszczepialności odry w populacji jest na niezadowalającym poziomie. Dlatego też w Polsce propagowane są szczepienia profilaktyczne dla osób, które nie są uodpornione, to znaczy nie chorowały na odrę lub nie były zaszczepione dwiema dawkami szczepionki p/odrze.

Tabela nr 1. Zachorowania na choroby zakaźne - zakażenia w latach 2017 – 2023

Lp.	Jednostka chorobowa	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1	Salmonellozy (zatrucia pokarmowe)	5	11	8	9	6	9	8
2	Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe - jad kiełbasiany (botulizm)	-	-	-	-	-	-	-
3	Inne bakteryjne zakażenia jelitowe (A04) ogółem	18	3	4	7	4	2	8
	W tym dzieci do lat 2	-	-	-	-	-	-	-
4	Wirusowe i inne określone zakażenia jelitowe (A08) ogółem	44	33	48	9	7	11	4
	W tym dzieci do lat 2	19	16	22	2	3	2	-
5	Biegunka i zapalenie żołądkowo- jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu u dzieci do lat 2 (A09)	13	19	13	8	5	1	4
6	Krztusiec	-	-	-	-	-	-	-
7	Szkarlatyna (płonica)	5	1	3	-	-	4	32
8	Zapalenie opon mózgowo- rdzeniowych	1	-	-	-	1	2	-
	w tym bakteryjne	-	-	-	-	-	-	-
9	Zapalenie mózgu	1	-	-	1	1	-	-
10	Róża	1	-	1	-	-	-	2
11	Zgorzel gazowa	-	-	-	-	-	-	-
12	Choroba z Lyme (borelioza)	21	6	12	12	5	9	16
13	Pokąsania osób przez zwierzęta	54	55	50	24	25	28	35
	w tym po których podjęto szczepienia przeciw wściekliznie	14	7	13	11	12	13	14
14	Ospa wietrzna	159	91	90	126	56	285	78
15	Odra	-	-	2	-	-	-	-
16	Różyczka	1	-	-	-	-	-	-
17	Wirusowe zapalenie wątroby typu A	-	-	-	-	-	-	-
18	Wirusowe zapalenie wątroby typu B	-	2	1	-	-	-	1
19	Wirusowe zapalenie wątroby typu C	4	2	6	1	-	1	10
20	Świnka	1	-	1	-	-	-	-
21	Zgłoszenia grypy i chorób grypopodobnych	1671	3167	3465	5060	1280	3442	-*
22	Grypa potwierdzona badaniami PCR	0	1	1	2	0	1	19
23	Grypa ptaków A/H5N1	-	-	-	-	-	-	-
24	Grypa nowy wirus A/H1N1	-	-	-	-	-	-	-
25	SARS	-	-	-	-	-	-	-
26	Kiła	-	-	2	-	-	-	2
27	Gruźlica płuc	7	4	5	3	1	-	-
28	AIDS	-	-	-	-	-	-	-
29	Clostridium difficile	18	3	4	7	4	2	7
30	Klebsiella pneumoniae (CPE, NDM)	3	2	2	1	1	0	1
31	Covid-19				1101	2620	1962	527

Tabela nr 2

Wybrane choroby zakaźne w powiecie nidzickim w latach 2021 - 2023
Współczynniki zapadalności w przeliczeniu na 100 tysięcy mieszkańców

Jednostka chorobowa	2021 r.		2022 r.		2023 r.	
	Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności	Liczba zachorowań	Współczynnik zapadalności
Salmonellozy ogółem	6	19,14	9	29,25	8	26,16
Borelioza	5	15,95	9	29,25	16	52,32
Wzw typu B	-	-	-	-	1	3,27
Wzw typu C	-	-	1	3,25	10	32,70
Ospa wietrzna	56	178,64	285	926,25	78	255,06
Gruźlica płuc	1	3,19	2	6,50	-	-
Zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych i mózgu	1	3,19	2	6,50	-	-

**Tabela nr 3. Zachorowania, hospitalizacje, zgony na COVID-19
w powiecie nidzickim w latach 2020, 2021, 2022 i 2023**

2020 rok	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony
Styczeń	0	0	0
Luty	0	0	0
Marzec	0	0	0
Kwiecień	1	0	0
Maj	0	0	0
Czerwiec	0	0	0
Lipiec	5	2	0
Sierpień	7	0	0
Wrzesień	44	8	0
Październik	200	27	6
Listopad	387	24	9
Grudzień	457	42	7
OGÓLEM	1101	103	22

2021 rok	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony
Styczeń	371	40	22
Luty	812	47	18
Marzec	637	52	13
Kwiecień	147	13	5
Maj	27	8	3
Czerwiec	4	2	0
Lipiec	0	0	0
Sierpień	0	0	0
Wrzesień	7	1	1
Październik	35	5	0
Listopad	220	25	2
Grudzień	360	25	12
OGÓLEM	2620	218	76

2022 rok	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony
Styczeń	811	37	9
Luty	597	45	10
Marzec	132	9	5
Kwiecień	15	6	1
Maj	6	5	0
Czerwiec	7	1	0
Lipiec	47	9	0
Sierpień	127	10	0
Wrzesień	150	12	0
Październik	48	10	1
Listopad	5	1	0
Grudzień	17	9	0
OGÓLEM	1962	154	26

2023 rok	Liczba chorych	Hospitalizacja	Zgony
Styczeń	10	1	0
Luty	74	11	1
Marzec	176	20	5
Kwiecień	23	7	0
Maj	8	6	0
Czerwiec	2	0	0
Lipiec	0	0	0
Sierpień	2	0	0
Wrzesień	3	0	0
Październik	35	5	1
Listopad	101	4	0
Grudzień	93	8	1
OGÓŁEM	527	62	8

Ocena stanu sanitarnego podmiotów wykonujących działalność leczniczą w powiecie nidzickim

W 2023 roku w powiecie nidzickim funkcjonowało 51 podmiotów leczniczych będących pod nadzorem PPIS w Nidzicy. Są to głównie podmioty, które udzielają ambulatoryjnych świadczeń medycznych: poradnie podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, gabinety lekarskie, gabinety stomatologiczne, gabinety pielęgniarstwa i inne podmioty świadczące usługi medyczne. Od 2020 roku PPIS w Nidzicy sprawuje nadzór nad Zespołem Opieki Zdrowotnej w Nidzicy.

W 2023 roku przeprowadzono 36 kontroli kompleksowych i 2 kontrole sprawdzające. Wystawiono 3 decyzje administracyjne i 2 decyzje płatnicze.

Podmioty lecznicze, które udzielają ambulatoryjnych świadczeń medycznych w większości dostosowały się do wymogów rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Duża część funkcjonujących komórek organizacyjnych ZOZ w Nidzicy jest w pełni dostosowana do wymogów w/w rozporządzenia: Blok Operacyjny, Centralna Sterylizatornia, Oddział Wewnętrzny, Oddział Geriatryczny, Pracownia Diagnostyki Laboratoryjnej, Pracownia Diagnostyki Obrazowej, Tomografii Komputerowej, RM, Ośrodek Rehabilitacji Diennej.

Brak pełnego dostosowania ma Oddział Chirurgiczny, Izba Przyjęć, Zakład Opiekuńczo - Leczniczy.

W strukturach ZOZ w Nidzicy nie funkcjonuje oddział ginekologiczno-położniczy (w części położniczej) i oddział pediatryczny (od 2 lat zawieszona działalność).

Na Szpital Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy prowadzone jest 1 postępowanie administracyjne.

Celem utrzymania właściwego stanu higienicznego podmiotów leczniczych a także zapobiegania występowaniu zakażeń zakładowych inspekcja sanitarna przy sprawowaniu nadzoru szczególną uwagę zwracała na:

1. Prawdliwość wszystkich procedur higieniczno - sanitarnych opracowanych przez placówki medyczne i ich wdrożenie do stosowania,
2. Prawdliwość procesów sterylizacji i dezynfekcji narzędzi i sprzętu, między innymi poprzez:
 - systematyczną ocenę prawidłowości i skuteczności procesów sterylizacji materiałów i narzędzi. Wszystkie placówki wyposażone są w odpowiednie autoklawy parowe (14 urządzeń),
 - egzekwowanie kontroli każdego procesu sterylizacji za pomocą zintegrowanych wskaźników chemicznych,
3. Monitoring gospodarki odpadami, szczególnie właściwą segregację i utylizację odpadów medycznych (wszystkie niebezpieczne odpady medyczne są utylizowane przez wyspecjalizowane firmy),
4. Wytrobienie u pracowników ochrony zdrowia nawyków przestrzegania zasad higienicznego i aseptycznego postępowania,
5. Obowiązki podejmowania i dokumentowania działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń, w tym konieczność prowadzenia kontroli wewnętrznej w zakresie realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych,
6. Opracowanie i wdrożenie procedur na wypadek wystąpienia choroby szczególnie niebezpiecznej, w tym reżim sanitarny, zaopatrzenie i stosowanie środków ochrony indywidualnej,
7. Spełnienie obowiązku zgłaszania chorób zakaźnych, zakażeń oraz zgonów spowodowanych przez choroby zakaźne i zakażenia,

8. Spełnienie obowiązku zgłaszania ognisk epidemicznych chorób zakaźnych i zakażeń,
9. Spełnienie obowiązków z zakresie zapobiegania zakażeniom szpitalnym.

W 2023 nastąpiła dalsza poprawa stanu sanitarno-technicznego w podmiotach leczniczych, m.in.:

1. Szpital ZOZ w Nidzicy: uruchomienie nowej pracowni diagnostyki obrazowej z nowym aparatem RTG, drobne prace remontowe przeprowadzone wewnątrz budynku oraz na zewnątrz poprawiające estetykę i stan sanitarno-techniczny;
2. Zespół Opieki Zdrowotnej w Nidzicy Przychodnia Rejonowa w Nidzicy: prace remontowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynku poprawiające estetykę i stan sanitarno-techniczny, m.in. remont 2 łazienek dla pacjentów, naprawa elewacji, schodów, pomalowano balustrady i uchwyty, zapewniono nowe, funkcjonalne pomieszczenie porządkowe, pomalowano pomieszczenie na odpady medyczne i jedną z poczekalni dla pacjentów. Zapewniono też nowe pomieszczenia po remoncie dla Działu Fizjoterapii;
3. Przychodnia MEDICUS w Janowcu Kościelnym: wymiana okien, grzejników, zapewniono windę schodową.

W Zespole Opieki Zdrowotnej w Nidzicy od października 2020 roku funkcjonuje nowy budynek, w którym aktualnie znajdują się: Blok Operacyjny (od 2022 r.), Oddział Wewnętrzny oraz Oddział Geriatryczny (od 2022 r.), pracownia TK i pracownia RM (od 2022 r.), Oddział ZOL dla pacjentów wentylowanych mechanicznie, Pracownia RTG (od 2023 r.).

Stan sanitarno-higieniczny oraz techniczny podmiotów wykonujących działalność leczniczą jest zadawalający i systematycznie się poprawia. Zachodzące zmiany w podmiotach przyczyniają się do poprawy świadczonych usług oraz wzrostu bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu nidzickiego.

Profilaktyczne szczepienia ochronne w 2023 roku

Szczepienia ochronne to jeden z najważniejszych elementów profilaktyki wielu groźnych dla zdrowia czy życia zakażeń i chorób zakaźnych. Dobre wykonawstwo szczepień ochronnych ma bezpośredni wpływ na korzystną sytuację epidemiologiczną wielu chorób zakaźnych.

Od wielu lat nie stwierdza się zachorowań na błonicę, tężec, poliomyelitis, odrę. Znacznie zmalała ilość chorych na wzw typu B, świnkę, różyczkę, krztusiec oraz inwazyjnych zakażeń *Haemophilus influenzae* i *Streptococcus pneumoniae*.

W 2023 roku nie zarejestrowano na terenie powiatu nidzickiego inwazyjnych zakażeń o etiologii meningokokowej i pneumokokowej.

Osiągnięcie odpowiedniego poziomu uodpornienia całej populacji wymaga stałego i konsekwentnego przestrzegania wielu zasad wynikających z aktualnego stanu wiedzy medycznej i regulacji prawnych.

PPIS w Nidzicy sprawuje nadzór nad 9 podmiotami realizującymi Program Szczepień Ochronnych. W 2023 r. przeprowadzono 9 kontroli problemowych. Nadzór nad realizacją szczepień ochronnych polega głównie na egzekwowaniu:

- właściwych warunków sanitarno – technicznych punktów szczepień,
- opracowania i właściwego stosowania procedur higienicznych,
- opracowania i wdrożenia procedur związanych z zamawianiem, transportem, przechowywaniem i dystrybucją szczepionek,
- dobrego przygotowania merytorycznego personelu szczepiącego,
- przestrzegania aktualnego Programu Szczepień Ochronnych i wojewódzkiego terminarza szczepień,
- wykonania szczepień obowiązkowych przez osoby uchylające się,
- prawidłowej metodyki wakcynacji,
- odpowiedniego monitorowania warunków transportu i przechowywania szczepionek,
- realizacji szczepień zalecanych przez Ministra Zdrowia,
- realizacji programu szczepień przeciw zakażeniom HPV,
- realizacji obowiązku zgłaszania niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Pracownicy inspekcji sanitarnej prowadzą także działania edukacyjne skierowane do pracowników ochrony zdrowia oraz działania edukacyjno-oświatowe kierowane do mieszkańców w zakresie szczepień ochronnych.

PSSE w Nidzicy sporządza corocznie zamówienie na preparaty szczepionkowe dla całego powiatu. Zapewnia też dostawy szczepionek z WSSE w Olsztynie. Szczepionki są przechowywane w PSSE z zapewnieniem stałego, elektronicznego monitoringu temperatur w urządzeniach chłodniczych. Szczepionki są wydawane dla 10 podmiotów realizujących Program Szczepień Ochronnych. W 2023 roku wydano 4506 dawek 22 preparatów szczepionkowych.

PSSE w Nidzicy dokonuje corocznie analizy i oceny realizacji szczepień obowiązkowych i zalecanych w powiecie nidzickim. Liczba dzieci i młodzieży podlegająca obowiązkowym szczepieniom ochronnym wynosi 5891, w tym 222 dzieci urodzonych w 2023 roku. Wykonanie szczepień ochronnych dzieci i młodzieży w powiecie nidzickim kształtowało się na następującym poziomie:

1. Szczepienia pierwotne przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w pierwszym roku życia wykonano w 50,9% (wymagane 55%);
2. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w drugim roku życia wykonano w 67,5% (wymagane 55%);
3. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w drugim roku życia wykonano w 93,6% (wymagane 95%);
4. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi i poliomyelitis w szóstym roku życia

- wykonano w 95,3%;
5. Szczepienia przeciwko odrze, śwince i różyczce w szóstym roku życia (druga dawka) 95,6%;
 6. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi w 14 roku życia: 97,8%;
 7. Szczepienia przeciwko błonicy, tężcowi w 19 roku życia: 98,1%;
 8. Szczepienia przeciw pneumokokom w 1 roku życia: 65,8%;
 9. Szczepienia przeciw pneumokokom w 2 roku życia 95,7%;
 10. Szczepienia p/rotawirusom w 1 roku życia 63,5%.

W powiecie nidzickim, podobnie jak w całym kraju istnieje problem uchylania się od szczepień obowiązkowych. W 2023 roku zgłoszono 17 rodziców, którzy uchylają się od szczepień obowiązkowych swoich dzieci. Przeprowadzono rozmowy z rodzicami, którzy nie szczepią swoich dzieci. Skutkowało to w niektórych przypadkach stopniową realizacją zaległych szczepień.

W 2023 roku nie zgłoszono żadnego przypadku niepożądanego odczynu poszczepiennego (NOP). W ostatnich latach zgłoszenia NOP występują na niskim poziomie: w 2018 r. i 2019 r. po 2 przypadki, w 2020 r. 1, w 2021 r. 0, w 2022 r. 1. Były to odczyny o łagodnym przebiegu.

W 2023 roku realizowano także szczepienia zalecane przez Ministra Zdrowia, finansowane przez pacjentów, pracodawców lub z budżetu państwa. Zaszczepiono 1307 osób, co stanowi 4,3% populacji powiatu nidzickiego. Były to szczepienia osób w różnym wieku, przeciw następującym chorobom zakaźnym i zakażeniom: grypie, wirusowemu zapaleniu wątroby typu A, wirusowemu zapaleniu wątroby typu B, kleszczowemu zapaleniu mózgu, odrze, śwince i różyczce, ospie wietrznej, błonicy, krztuścowi, tężcowi, *Neisseria meningitidis*, *Streptococcus pneumoniae*, *Haemophilus influenzae*, poliomyelitis, zakażeniom wirusem HPV, durowi brzuszemu, żółtej gorączce.

W 2023 roku rozpoczęto realizację krajowego programu bezpłatnych szczepień dziewczynek i chłopców w wieku 12 i 13 lat przeciw zakażeniom wirusem HPV. Rozpoczęto szczepienia u 122 dzieci, co stanowi 21,3% populacji podlegającej szczepieniom.

Dobre wykonanie masowych szczepień populacji dzieci i młodzieży do 19 roku życia pozwala utrzymać tzw. zbiorowiskową odporność na choroby zakaźne. Efektem takich działań jest wzrost odsetka populacji niewrażliwej na choroby zakaźne przeciw którym wykonywane były szczepienia ochronne oraz spadek współczynników zapadalności na choroby zakaźne objęte programem szczepień ochronnych.

W 2023 roku wykonanie szczepień obowiązkowych utrzymuje się na podobnym poziomie jak w 2022 roku. Wykonanie szczepień w 1 roku życia zależy od struktury urodzeń dzieci w ciągu roku. Najwięcej urodzeń odnotowano w IV kwartale, co miało wpływ na wykonanie szczepień pierwotnych DTP. W 2023 r. poprawiło się wykonanie szczepień MMR w 2 roku życia oraz szczepień dzieci w 6 roku życia (MMR, błonica, tężec, krztusiec, poliomyelitis).

Z powodu trwającej w ostatnich 4 latach pandemii COVID-19 były przerwy w funkcjonowaniu punktów szczepień. Terminy szczepień były przesuwane ze względu na zachorowania na COVID-19 lub przebywanie na kwarantannie osób podlegających szczepieniom, rodziców dzieci oraz personelu punktów szczepień. Ta sytuacja skutkuje obecnie mniejszą dyscypliną rodziców w przestrzeganiu terminów zgłoszeń na szczepienia.

Promocja Zdrowia i Oświata Zdrowotna

Działania podejmowane w 2023 roku przez Promocję Zdrowia i Oświatę Zdrowotną Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy wynikały z założeń krajowych (ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego, Narodowego Programu Zdrowia), wojewódzkich (Wojewódzkiego Programu Promocji Ochrony Zdrowia, Programu Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV, Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego, Programu Przeciwdziałania Narkomanii), sytuacji epidemiologicznej, społecznej, demograficznej województwa i powiatu nidzickiego.

Ich inicjacją i koordynacją zajmowała się pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej w PSSE. Organizowała, prowadziła koordynowała i nadzorowała działalność oświatowo-zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

Działania skierowane były do: rodziców i opiekunów dzieci, dzieci w wieku przedszkolnym, uczniów szkół podstawowych, młodzieży szkół średnich, nauczycieli, wychowawców oraz pedagogów szkolnych, pacjentów zakładów opieki zdrowotnej, pracowników ochrony zdrowia, przedstawicieli samorządów lokalnych, policjantów, strażników miejskich.

Realizowaliśmy następujące programy profilaktyczne:

- Program „Czyste powietrze wokół nas”;
- Program „Bieg po zdrowie”;
- Program „Trzymaj Formę” (największy w Unii Europejskiej program na temat racjonalnego odżywiania, edukacji konsumenckiej i aktywności fizycznej);
- Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych „ARS- jak dbać o miłość?”;
- Program „Wybierz życie-pierwszy krok”;
- Program „Znamię! Znam Je?”;
- Program „Podstępne WZW”;
- Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV;
- Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”.

Organizowaliśmy działania związane z:

- profilaktyką zażywania nowych narkotyków, tzw. Dopalaczy;
- profilaktyką palenia tytoniu, e-papierosów;
- Światowym Dniem bez Tytoniu;
- Dniem Rzucania Palenia;
- Światowym Dniem Zdrowia;
- Europejskim Dniem Wiedzy o Antybiotykach;
- profilaktyką grypy oraz zakażeń wirusem SARS-COV-2;
- akcją „Moje dziecko idzie do szkoły”;
- profilaktyką chorób odkleszczowych;
- profilaktyką zakażeń wirusem HPV i innych chorób przenoszonych drogą płciową;
- propagowaniem zasad higieny osobistej i mycia rąk;
- Krajową Kampanią EFSA – „Wybieraj bezpieczną żywność”;
- akcją Bezpieczny wypoczynek
- profilaktyką zatruc grzybami;
- promocją zdrowego stylu życia.

Profilaktyka uzależnień (dopalacze)

W ramach działań edukacyjnych na temat „nowych narkotyków”, tzw. dopalaczy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nidzicy prowadziła działania skierowane do przedstawicieli samorządów, kadry pedagogicznej i uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych naszego powiatu.

Podczas tych działań przekazywane były informacje na temat trendów i stylu życia młodego pokolenia, modelu i zasięgu używania nowych substancji psychoaktywnych, nowych środków psychoaktywnych na scenie narkotykowej w Polsce (design drugs, nowe narkotyki pochodzenia naturalnego, leki używane w celu odurzania się, drinki energetyzujące i legalne produkty stymulujące).

Działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej polegały na szerokiej współpracy lokalnej, przekazywaniu materiałów edukacyjnych, zamieszczaniu informacji na stronach internetowych instytucji i w mediach społecznościowych oraz udzielaniu wywiadów lokalnym mediom.

W kwietniu 2023 roku odbyło się szkolenie pt. „WSPÓŁCZESNE ZAGROŻENIA DZIECI I MŁODZIEŻY”, którego adresatami były władze powiatu nidzickiego i Gmin wchodzących w jego skład, dyrektorzy szkół w powiecie nidzickim oraz dyrektorzy instytucji z powiatu nidzickiego, którzy na co dzień pracują z dziećmi i młodzieżą, pedagodzy szkolni, nauczyciele, policjanci dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Nidzicy, funkcjonariusze Straży Miejskiej w Nidzicy, pracownicy socjalni Ośrodków Pomocy Społecznej, kuratorzy Służby Sądownej oraz pracownicy Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy. Łącznie przeprowadzono 4 szkolenia w których wzięło udział 286 osób.

Dobra, wypracowana współpraca z Powiatową Komendą Policji – wspólne działania przynoszą pozytywne korzyści tj. wzrasta świadomość młodych ludzi jak i ich rodziców.

Profilaktyka palenia tytoniu

Do jednych z najważniejszych zadań promocji zdrowia Państwowej Inspekcji Sanitarnej należy profilaktyka tytoniowa. Celem podejmowanych działań jest zmniejszenie zachorowań, inwalidztwa i zgonów wynikających z palenia tytoniu poprzez zmniejszenie ekspozycji na dym tytoniowy, palenie czynne oraz bierne, a także promowanie życia wolnego od dymu tytoniowego. W roku 2023 realizowana była poprzez programy edukacyjne skierowane do dzieci i młodzieży, ich rodziców i opiekunów.

„**Czyste powietrze wokół nas**” to program przedszkolnej edukacji antynikotynowej, której celem jest podniesienie wiedzy rodziców/opiekunów w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy oraz zwiększenie umiejętności dzieci w zakresie radzenia sobie w sytuacjach, gdy są narażone na bierne palenie. W roku szkolnym 2022/2023 programem objęto **9** przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych powiatu nidzickiego, co stanowi **50%**

„**Bieg po zdrowie**” to program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów szkół podstawowych oraz ich rodziców i opiekunów. Głównym celem programu jest zwiększenie wiedzy i umiejętności uczniów na temat zdrowia w kontekście szkodliwości palenia papierosów i e-papierosów. W roku szkolnym 2022/2023 programem objęto **10** szkół podstawowych, co stanowi **75 %**.

Wśród działań obchodzonych corocznie skierowanych do społeczności lokalnej zrealizowano obchody „Światowego Dnia Bez Tytoniu” oraz obchody „Światowego Dnia Rzucania Palenia”. W ramach tych obchodów publikowano informacje na stronach internetowych, w mediach lokalnych. Z okazji Światowego Dnia Rzucania Palenia przeprowadzono zajęcia edukacyjne w szkole Branżowej I stopnia AWA MEBEL i Technikum ZDZ w Nidzicy, w którym udział wzięło ok. 100 osób.

Program promujący racjonalne odżywianie i aktywność fizyczną „Trzymaj Formę”

„Trzymaj Formę! to ogólnopolski program edukacyjny realizowany przez Państwową Inspekcję Sanitarną we współpracy z Polską Federacją Producentów Żywności. Głównym celem programu jest edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki.

W roku szkolnym 2022/2023 pracownik Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej koordynowała realizację XVI edycję programu. Trzymaj Formę!”, do której przystąpiło **16** szkół podstawowych, co stanowi **100%**. Programem objęto **985** osób (uczniów, rodziców uczniów, nauczycieli). W ramach programu prowadzono między innymi: szkolenia dla koordynatorów szkolnych, zajęcia edukacyjne na temat racjonalnego żywienia dla uczniów, rodziców, opiekunów, oraz konkursy wiedzy.

Problem otyłości dotyka również dzieci z powiatu nidzickiego. Podejmujemy szereg działań, wypracowujemy współpracę z instytucjami, aby temu problemowi wspólnie zapobiegać.

Krajowy Program Zwalczania AIDS i zapobiegania zakażeniom HIV

W ramach profilaktyki HIV/AIDS pracownik pionu promocji zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej włączyła się w kampanię „Jedyny taki test”, której celem była popularyzacja wczesnej diagnostyki w kierunku HIV, zwiększenie świadomości, że test na HIV – bezpłatnie, bez skierowania i anonimowo – można wykonać w jednym z punktów konsultacyjno-diagnostycznych (PKD), obalenie przekonania, które pokutuje w społeczeństwie, że zakażają się INNI, a mnie problem HIV/AIDS NIE DOTYCZY. Ryzyko zakażenia HIV wiąże się z określonymi zachowaniami, a nie przynależnością do danej grupy. Kampania społeczna **#jedynytakitest#** koncentrowała się na budowaniu świadomości, że każde zakażenie HIV wykryte na wczesnym etapie, daje możliwość skutecznego leczenia. Podstawą jest jednak profilaktyka i wykonywanie badań diagnostycznych, tak jak w przypadku innych chorób, np. nowotworów piersi, raka płuc czy marskości wątroby.

W ramach obchodów Światowego Dnia AIDS na stronie internetowej oraz portalu społecznościowym Powiatowej Stacji Sanitarно - Epidemiologicznej w Nidzicy zamieszczono informacje promującą kampanię. Przeprowadzono również 2 zajęcia edukacyjne dla młodzieży szkół ponadpodstawowych powiatu nidzickiego, w których udział wzięło łącznie 45 osób.

Akcja – „Moje Dziecko Idzie Do Szkoły”

Akcja ta ma na celu podniesienie poziomu wiedzy rodziców na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci oraz przekonanie o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych zarówno w domu jak i środowisku szkolnym. Prowadzona jest od wielu lat w naszym powiecie. Cieszy się corocznie dużym zainteresowaniem ze strony uczniów, rodziców oraz nauczycieli. W ramach tej akcji w pięciu placówkach oświatowych przeprowadzono zajęcia edukacyjne, w których udział wzięło 106 rodziców.

Podczas spotkań omawiano profilaktykę żywieniową, profilaktykę wad postawy, wad wzroku, profilaktykę tytoniową profilaktykę próchnicy zębów oraz profilaktykę chorób zakaźnych tj. grypa, wszawica. Każdy rodzic otrzymał materiały edukacyjne.

Bezpieczny wypoczynek

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Nidzicy w ramach bezpiecznego wypoczynku prowadzi działania edukacyjne podczas wakacji oraz ferii zimowych.

W 2023 roku w ramach akcji „Zdrowe Wakacje” przeprowadzono 29 zajęć edukacyjnych wśród 892 uczestników wypoczynku letniego. W trakcie zajęć szczególną uwagę poświęcono: profilaktyce chorób odkleszczowych, znaczeniu prawidłowego mycia rąk w profilaktyce chorób zakaźnych, znaczeniu wody dla prawidłowego funkcjonowania organizmu człowieka, ochrony przed promieniowaniem UV. Dystrybuowano materiały edukacyjne do organizatorów wypoczynku letniego oraz placówek oświaty. Umieszczano informacje na temat zdrowych wakacji na portalach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarno - Epidemiologicznej w Nidzicy.

Profilaktyka chorób zakaźnych (grypy, SARS-COV-2)

Wypracowana współpraca z Kołem Emerytowanych Nauczycieli, Uniwersytetem III Wieku sprawiła, że pracownik PZIOZ od wielu lat, prowadziła dla tej grupy społecznej wykłady w zakresie profilaktyki prozdrowotnej. W roku 2023 w ramach Dnia Seniora odbyły się wykłady na temat profilaktyki chorób zakaźnych, wzmacniania odporności oraz antybiotykooporności. Wykłady te cieszyły się dużym zainteresowaniem ze strony uczestników spotkania.

Wiele działań podjęto w celu propagowania szczepień – propagowanie w mediach społecznościowych, propagowanie na stronach różnych instytucji w tym PSSE, przekazywanie materiałów edukacyjnych dla pacjentów oraz osób szczepiących się, rodziców.

W ramach profilaktyki chorób zakaźnych przeprowadzono zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym. Celem przeprowadzonych zajęć było promowanie higienicznego trybu życia oraz nauka mycia rąk jako czynności, która ogranicza rozprzestrzenianie się zakażeń.

Inne przedsięwzięcia

W ramach współpracy z Dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 3 im. Janusza Korczaka w Nidzicy, podczas Rodzinnego Rajdu Rowerowego zorganizowano stoisko edukacyjno-informacyjne promocji zdrowia podczas, którego m.in. edukowano na temat zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób zakaźnych, chorób odkleszczowych, zażywania substancji psychoaktywnych oraz promowano punkty PKD. Stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem uczestników rajdu.

Podczas szkoleń dla koordynatorów szkolnych programów prozdrowotnych, rodziców, pracowników oraz edukacji różnych grup społecznych wykorzystywano i promowano filmy z cyklu „Nasze zdrowie” i „Na widelcu”, które realizowała WSSE w Olsztynie przy współpracy z Telewizyjną Agencją Producentką TAP1 z Olsztyna. „Nasze Zdrowie” i „Na widelcu” to programy poświęcone profilaktyce zdrowia dzieci, młodzieży, jak i dorosłych. W każdym programie omawiane są przez specjalistów problemy zdrowotne, którym można zapobiegać dzięki odpowiedniemu zachowaniu. Tematami odcinków były między innymi: profilaktyka zażywania dopalaczy, profilaktyka grypy i chorób górnych dróg oddechowych, przeciwdziałanie kleszczowemu zapaleniu mózgu i boreliozy, zapobieganie zatruciom grzybami czy zasady właściwego odżywiania się ze szczególnym uwzględnieniem piramidy żywienia i zdrowego stylu życia, profilaktyka SARS-COV-2, profilaktyka higieny osobistej.

Programy prezentują również działania związane z promocją zdrowia i oświatą zdrowotną podejmowane w województwie warmińsko-mazurskim przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Olsztynie oraz Powiatowe Stacje Sanitarno-Epidemiologiczne. Współpracowaliśmy i wspieraliśmy sieć „Szkoł Promujących Zdrowie”. Braлиśmy udział w przygotowaniach koordynatorów szkół do pozyskania przez szkoły Wojewódzkich i Ogólnopolskich „Certyfikatów „ Szkoł Promujących Zdrowie”.

Zapobiegawczy Nadzór Sanitarny

I. Projekty studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do uzgodnienia 5 podań, w przedmiotowym zakresie wystosowano 5 pism z uwagami w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych i zdrowotnych.

Uwagi dotyczyły przede wszystkim realizacji proponowanych ustaleń w zakresie tymczasowych rozwiązań gospodarki wodno-ściekowej co w ocenie PPIS może stwarzać zagrożenia dla stanu sanitarnego terenu objętego planem, a zatem również dla zdrowia ludności. Dla zapewnienia właściwych warunków sanitarnych, zaopatrzenie obiektów budowlanych w wodę przeznaczoną do spożycia i na potrzeby gospodarcze oraz odprowadzenie ścieków sanitarnych winno być realizowane wyłącznie poprzez publiczną sieć wodociągową i kanalizacyjną z wykluczeniem tymczasowych rozwiązań indywidualnych.

Indywidualne ujęcia wody to najczęściej studnie kopane lub wodociągi lokalne o głębokości od kilku do kilkunastu metrów. Woda zasilająca takie ujęcia pochodzi z płytkich warstw wodonośnych (wody zaskórne i gruntowe) w znacznym stopniu narażonych

na migrację zanieczyszczeń z powierzchni gleby. Z kolei usytuowanie zbiorników bezodpływowych przeznaczonych do gromadzenia ścieków w sąsiedztwie ujęć wody może stwarzać duże ryzyko jej zanieczyszczenia np. w przypadku rozszczelnienia, przepełnienia lub niewłaściwej eksploatacji lub jego opróżniania.

Ponadto stosowanie indywidualnych zbiorników na ścieki pogarsza klimat aerosanitarny, ponieważ okresowe wypompowywanie nieczystości ze zbiorników i wywożenie ich za pomocą wozów asenizacyjnych powoduje występowanie uciążliwości odorowych.

II. Uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

W okresie sprawozdawczym przyjęto do uzgodnienia 10 podań w przedmiotowym zakresie, wydano 10 opinii bez zastrzeżeń.

Sprawy dotyczyły m.in.:

- projektu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kozłowo;
- projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w części obrębu geodezyjnego Załuski, gmina Nidzica;

III. Uzgodnienia projektów decyzji o warunkach zabudowy

W okresie sprawozdawczym do organu wpłynęło 5 podań o uzgodnienie decyzji o warunkach zabudowy. W 4 sprawach wydano postanowienia, w tym 3 bez zastrzeżeń a 1 z zastrzeżeniem. Zastrzeżenie dotyczyło posadowienia siedmiu budynków zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej wraz z indywidualnymi źródłami zaopatrzenia w wodę poza linią określającą na części działki nr 121 odległość 150 metrów od granicy istniejącego (zamkniętego) cmentarza. W jednym przypadku zastosowano zapis art. 53 ust. 5 w związku z art. 60 ust 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 poz 977 z późn. zm.), czyli nieprzedstawienie stanowiska w ustalonym terminie uważa się za dokonanie uzgodnienia.

W przedmiotowej sprawie inwestor zmienił zasady odprowadzania ścieków z bezodpływowego zbiornika na ścieki na wprowadzenie przydomowej oczyszczalni ścieków.

W ocenie PPIS zmiana sposobu gromadzenia ścieków wraz z użyciem przydomowej oczyszczalni ścieków jest bezpieczniejsze dla środowiska, a tym samym dla zdrowia i życia ludzi z uwagi na znikomą możliwość skażenia środowiska gruntowo-wodnego.

IV. Wydawanie opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby - co do zakresu raportu.

Zajęto 40 stanowisk w przedmiotowym zakresie - dla 32 inwestycji organ odstąpił od konieczności sporządzania raportu ooś (głównie dotyczyło to elektrowni fotowoltaicznych), a w 2 przypadkach nałożył obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania inwestycji na środowisko – dotyczyło to m.in.:

- budowie wytwórni betonu na wydzielonej części działki nr 17/5 obręb Olszewo, gmina Nidzica;
- zmiana sposobu użytkowania i przebudowie hali produkcyjnej w celu przystosowania jej do posadowienia układu kogeneracyjnego, zlokalizowanego na działce nr 69/3 obręb 0016 Napiwoda, gmina Nidzica.

Powodem wydawania opinii co do potrzeby przeprowadzania oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko:

- dla wytwórni betonu w miejscowości Olszewo jest fakt, iż planowana inwestycja leży na terenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych 214 Działdowo, który to zbiornik ma na swoim obszarze tereny o budowie, która powoduje przesiąkanie/przesączanie zanieczyszczeń z powierzchni gleby do wód podziemnych w czasie poniżej 5 lat – są to głównie tereny północnej części miasta Nidzica oraz tereny przyległe;
- dla inwestycji polegającej na posadowieniu układu kogeneracji w istniejącej hali produkcyjnej było bliskie posadowienie zabudowy mieszkaniowej od planowanej inwestycji (55 m) oraz oddziaływanie skumulowane w zakresie oddziaływania pyłowo-gazowego i hałasu z istniejącym Tartakiem w Napiwodzie;

Sprawy pozostałe dotyczące przedmiotowego zagadnienia: 12 spraw w trakcie uzupełniania dokumentacji, 6 spraw zostało załatwionych pismem.

V. Wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W roku sprawozdawczym przyjęto 5 podań dla w/w spraw – 2 sprawy dotyczyły elektrowni fotowoltaicznych, 1 sprawa dotyczyła budynku produkcyjnego - uzgodniono bez zastrzeżeń, 1 sprawa to wytwórnia betonu w miejscowości Olszewo gm. Nidzica uzgodniono z zastrzeżeniem w zakresie badania jakości wód podziemnych, 1 sprawa została załatwiona pismem.

VI. Uzgadnianie projektów budowlanych i technologicznych pod względem wymagań sanitarno-higienicznych.

W okresie sprawozdawczym do komórki ZNS wpłynęło 18 podań o zaopiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych.

Zajęto 13 stanowisk, w tym: 10 opinii bez zastrzeżeń, 3 z zastrzeżeniami, 4 projekt inwestorzy wycofali z opiniowania, 1 sprawa w trakcie realizacji.

Spośród opiniowanych dokumentacji jako najważniejsze uznano:

1. Modernizacja, remont, rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Kozłowo, gm. Kozłowo.
2. Modernizacja, remont, rozbudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Szkotowo, gm. Kozłowo.

Oba wodociągi są obiektami popegerowskimi, których armatura jest stara i często nie zapewniała właściwego uzdatniania wody. Planowane w/w 2 inwestycje pozwolą na zapewnienie mieszkańcom wody o właściwych parametrach fizyko-chemicznych i mikrobiologicznych.

VII. Odbiory końcowe.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 27 podań od inwestorów o dokonanie odbioru sanitarno-higienicznego obiektów – w tym:

- w trybie art. 56 Prawa budowlanego organ wydał **13** stanowisk;
- 8 stanowisk zajęto art. 3 pkt 3 ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
- 6 spraw umorzono na wniosek inwestorów w trybie art. 105 kpa;

Ważne odbierane w 2022 r. obiekty na terenie PSSE w Nidzicy – opinie wydano bez uwag.

1. Kompleks hotelowo-rekreacyjny w miejscowości Januszkowo, gm. Kozłowo.
2. Sala gimnastyczna przy Szkole podstawowej nr 2 w Nidzicy.
3. Kompleks handlowo-usługowy „Stara Mleczarnia” w Nidzicy ul. Grunwaldzka 10.
W ramach inwestycji otwarto sklepy: Biedronka, KAES, Rossmann, Sinsay, Action, Dealz.
4. Budynek mieszkalny – 4 mieszkania jako zasoby socjalne gminy Nidzica - w miejscowości Rozdroże gmina Nidzica.

VIII. Ilość przeprowadzonych kontroli w 2023 r.

Ogółem 22, w tym:

- 1) 21 kontrole związanych z dokonaniem odbiorów sanitarno-higienicznych;
 - 2) 1 kontrola w trakcie realizacji inwestycji;
- Kompleks handlowo-usługowy „Stara Mleczarnia” w Nidzicy ul. Grunwaldzka 10;

IX. Wyjaśnienie odnośnie ilości wydanych postanowień

- 4 postanowienia dla projektów o wzizt.

X. Wydano 9 decyzji merytorycznych umarzających wszczęte postępowanie na podstawie art. 105 § 2 kpa: - 4 dla dokumentacji projektowej, 6 wniosków o dokonanie odbioru w zakresie wymagań sanitarno-higienicznych.

XI. Decyzje płatnicze - 36

Higieny Pracy

Podstawowym zadaniem Sekcji Higieny Pracy w roku 2023 było:

- 1) prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy w zakresie ochrony zdrowia pracowników przed niekorzystnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników, występujących w miejscu pracy, poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy;
- 2) sprawowanie nadzoru nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami, detergentami, produktami biobójczymi i produktami kosmetycznymi;
- 3) sprawowanie nadzoru nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, nowymi substancjami psychoaktywnymi oraz środkami zastępczymi.
- 4) realizacja krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy.

Zasadnicze zamierzenia z zakresu higieny pracy na rok 2023 były realizowane między innymi poprzez:

- ocenę narażenia zawodowego w związku z prowadzeniem postępowań administracyjnych w sprawie zgłoszenia podejrzenia choroby zawodowej, w tym choroby zawodowej Covid-19;
- prowadzenie nadzoru w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy;
- prowadzenie działań kontrolnych oraz edukacyjnych w zakresie przygotowania pracodawców pod kątem przestrzegania przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac związanych z usuwaniem bądź zabezpieczaniem wyrobów zawierających azbest, w ramach realizacji rządowego „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”;
- prowadzenie działań kontrolnych oraz edukacyjnych w zakresie warunków pracy i oceny narażenia zawodowego pracowników narażonych na procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- udział w realizacji kampanii Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy z siedzibą Bilbao prowadzonych przez Krajowy Punkt Centralny (CIOP-PIB) poprzez rozpowszechnianie informacji nt. bezpiecznych warunków pracy; Kampania EU-OSHA na lata 2023-2025 na rzecz utworzenia bezpiecznej i zdrowej cyfrowej przyszłości, obejmującej w szczególności psychospołeczne i ergonomiczne czynniki ryzyka;
- upowszechnianie specjalistycznej wiedzy w porozumieniu z instytucjami naukowo-badawczymi/organizacjami w zakresie zagrożeń środowiska pracy;
- prowadzenie działań związanych z nadzorem nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 – działania kontrolne oraz wydawanie zezwoleń na eksport prekursorów narkotyków kategorii 2 i 3;
- przesyłanie informacji w zakresie legalnego obrotu prekursorami narkotyków kat. 2 i 3 do opracowania rocznego sprawozdania wynikającego z Konwencji Narodów Zjednoczonych o zwalczaniu nielegalnego obrotu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi;
- przekazywanie za pośrednictwem Systemu Monitorowania Informacji o Środkach Zastępczych i Nowych Substancjach Psychoaktywnych (SMIOD) zweryfikowanych danych dotyczących: zatruc/podejrzeń środkami zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi ze szczególnym uwzględnieniem identyfikacji produktu/substancji; czynności kontrolnych w zakresie zakazu wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych;
- wzmocnienie współpracy z podmiotami leczniczymi w aspekcie raportowania o interwencjach medycznych dotyczących przypadków zatruc i zgonów spowodowanych zażyciem środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych;

- prowadzenie kontroli u osób odpowiedzialnych – producentów i importerów produktów kosmetycznych w zakresie m. in. przestrzegania przepisów dotyczących nowych ograniczeń stosowania substancji (benzofenonu i otokrylenu) w produktach kosmetycznych;
- prowadzenie działań związanych z nadzorem nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami oraz detergentami;
- prowadzenie działań wynikających z ustaleń Forum wymiany informacji o egzekwowaniu przepisów, działającego przy Europejskiej Agencji Chemikaliów w Helsinkach oraz uczestniczenie w realizacji wybranych projektów tego Forum, w tym realizacja zharmonizowanego wspólnotowego projektu REF-11 dotyczącego kontroli kart charakterystyki;
- przekazanie informacji w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, niezbędnych do opracowania sprawozdania dla Komisji Europejskiej – wynikających z rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowania ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) oraz rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP);
- prowadzenie nadzoru w zakresie produktów biobójczych; przeprowadzenie akcji związanej z objęciem wzmożonym nadzorem w sezonie letnim produktów biobójczych należących do grupy produktowej 18 (insektycydy), i 19 (antraktanty i repelenty) z uwzględnieniem produktów udostępnianych na rynku przez platformy e-commerce;
- przesyłanie informacji w zakresie produktów biobójczych, niezbędnych do opracowania sprawozdania dla Komisji Europejskiej – wynikających z rozporządzenia 528/2012;
- udział pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznej w szkoleniach i naradach organizowanych przez Główny Inspektorat Sanitarny w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin, produktów biobójczych, produktów kosmetycznych, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, nowych substancji psychoaktywnych i środków zastępczych.

Nadzorem sanitarnym działu Higieny Pracy objętych było **221** zakładów pracy (miasto Nidzica – 143, gmina Nidzica – 27, gmina Janowiec Kościelny – 9, gmina Janowo – 16, gmina Kozłowo – 26) zatrudniających ogółem 4213 pracowników, zgodnie z „Listą ewidencji zakładów pracy na dzień 31. 12. 2023r.”

Podział zakładów pracy wg klasyfikacji dr L. Dawydzika – stan na 31. 12. 2023r. przedstawia się następująco:

Grupa I - 40 zakładów – zakłady o znikomym narażeniu.

Grupa II - 132 zakłady – zakłady o małym zagrożeniu. Występujące czynniki szkodliwe są oznaczane w przedziale normatywu od 0,5 do 1,0 NDS/NDN, brak stwierdzonych chorób zawodowych.

Grupa III - 49 zakładów – zakłady ze stwierdzonymi przekroczeniami NDS/NDN, zakłady lub w których występują czynniki rakotwórcze lub mutagenne, stwierdzone choroby zawodowe.

I. Nadzór bieżący nad zakładami pracy w powiecie nidzickim.

W okresie sprawozdawczym skontrolowano ogółem **67** zakładów pracy, przeprowadzono **85** kontroli sanitarnych (podstawowych, sprawdzających, tematycznych, wizytacji).

Na podstawie przeprowadzonych kontroli sanitarnych wystawiono **28** decyzji administracyjnych, liczba nakazów w decyzjach – **217**. Uchybienia w zakresie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych natężeń hałasu stwierdzono w 1 zakładzie pracy, w zakresie przekroczeń najwyższych dopuszczalnych stężeń pyłu drewna – w 1 zakładzie, w zakresie substancji chemicznych i ich mieszanin – w 9 zakładach, w zakresie czynników rakotwórczych lub mutagennych – w 10 zakładach, w zakresie szkodliwych czynników biologicznych – w 5 zakładach. Brak badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy stwierdzono w 20 zakładach pracy, brak rejestru czynników szkodliwych – w 15, nieprawidłową dokumentację oceny ryzyka zawodowego – w 10, zły stan sanitarno-techniczny pomieszczeń pracy oraz pomieszczeń socjalnych – w 7 zakładach pracy.

W wyniku prowadzonych postępowań administracyjnych uzyskano poprawę warunków higieniczno – zdrowotnych w środowisku pracy dla **480** pracowników.

Ogólna ocena stanu sanitarnego w zakładach pracy w powiecie nidzickim – **dobra**.

II. Choroby zawodowe.

W okresie sprawozdawczym zgłoszono 2 podejrzenia choroby zawodowej - „choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza” oraz „przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat”. Przeprowadzono 2 oceny narażenia zawodowego w związku z podejrzeniem choroby zawodowej. Wystawiono 2 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej - „*choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: Covid-19*”(postępowanie wszczęte w 2021r.) oraz „*choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa: borelioza*” (postępowanie wszczęte w 2022r). Wystawiono 2 decyzje o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej: „*przewlekła choroba narządu głosu spowodowana nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat: niedowład mięśni wewnętrznych krtani z wrzecionowatą niedomykalnością fonacyjną głóśni i trwałą dysfonią*” oraz „*astma oskrzelowa*”.

III. Nadzór nad substancjami chemicznymi i ich mieszaninami.

Na terenie działania Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy, w ewidencji nadzorowanych zakładów przez dział Higieny Pracy znajduje się **160** podmiotów wprowadzających do obrotu, formulatorów oraz stosujących niebezpieczne/stwarzające zagrożenie substancje i mieszaniny chemiczne w działalności zawodowej: **1** formulator, **41** obiektów zajmujących się dystrybucją oraz **118** zakładów pracy stosujących w/w substancje i mieszaniny w działalności zawodowej.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono ogółem **55** kontroli sanitarnych w **55** podmiotach. Podczas kontroli w 9 zakładach stwierdzono nieprawidłowości (brak aktualnego spisu stosowanych w zakładzie niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji chemicznych i ich mieszanin, brak aktualnych kart charakterystyki stosowanych przez pracowników niebezpiecznych/stwarzających zagrożenie substancji i mieszanin chemicznych, brak odpowiedniego oznakowania zbiorników, w których magazynowane są mieszaniny niebezpieczne, mieszaniny chemiczne stwarzające zagrożenie przechowywane w nieodpowiednich opakowaniach na stanowiskach pracy), w związku z czym prowadzone były postępowania administracyjne.

IV. Nadzór nad produktami biobójczymi.

Na terenie powiatu nidzickiego, w ewidencji nadzorowanych zakładów pracy przez dział higieny pracy (stan na dzień 31.12.2023r.) znajduje się 21 podmiotów udostępniających na rynku produkty biobójcze oraz 42 podmioty stosujące te produkty.

W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono 6 kontroli w zakresie udostępniania na rynku produktów biobójczych oraz 22 kontrole sanitarne u stosujących produkty biobójcze. W wyniku tych działań nie stwierdzono nieprawidłowości.

V. Nadzór nad prekursorami narkotyków kat. 2 i 3

Na terenie powiatu nidzickiego nie działają podmioty zajmujące się wprowadzaniem do obrotu prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3. W ewidencji nadzorowanych zakładów przez dział Higieny Pracy (stan na dzień 31.12.2022r.) znajdują się 3 zakłady stosujące prekursory narkotykowe:

- 1/ kwas chlorowodorowy – „kat. 3” - do mycia i czyszczenia w procesie galwanizacji; do analiz laboratoryjnych;
- 2/ aceton – do mycia pistoletów pneumatycznych do kleju tapicerskiego.

W roku sprawozdawczym 2023 przeprowadzono 3 kontrole sanitarne w zakresie stosowania prekursorów narkotykowych kat. 2 i 3. Postępowań administracyjnych w zakresie prekursorów narkotykowych nie prowadzono.

VI. Nadzór nad substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy.

Na terenie powiatu nidzickiego działają **43 zakłady pracy**, w których pracownicy są narażeni lub pracują w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym.

W ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi w 2023r. skontrolowano **21 zakładów pracy**, przeprowadzono **24 kontrole sanitarne**. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości w **10** zakładach pracy prowadzono postępowania administracyjne w zakresie w/w czynników. Uchybieniami stwierdzanymi podczas kontroli był brak aktualnego rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z substancjami, ich mieszaninami, czynnikami lub procesami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; brak aktualnego rejestru pracowników narażonych na substancje, ich mieszaniny, czynniki lub procesy technologiczne o działaniu rakotwórczym lub mutagennym; pracodawcy nie przekazywali W-M PWIS informacji o w/w czynnikach.

Ogółem liczba pracowników narażonych na czynniki rakotwórcze lub mutagenne w skontrolowanych zakładach pracy wynosi 329, w tym kobiet – 69.

VII. Nadzór nad kosmetykami.

W ewidencji zakładów pracy PSSE w Nidzicy znajduje się **16 obiektów**, zajmujących się dystrybucją kosmetyków.

W ramach nadzoru nad kosmetykami w roku 2023 skontrolowano 5 obiektów, przeprowadzono 6 kontroli sanitarnych.

Skontrolowano udostępniane przez sklepy kosmetyki pod względem obecności w ich składzie substancji zakazanych (m. in. *butyphenyl metylopropional*, *pirytionian cynku* oraz *metyloizotiazolinon* w produktach kosmetycznych niespłukiwalnych) oraz zgodności oznakowania opakowań jednostkowych z przepisami zawartymi w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) Nr 1223/2009 z dnia 30 listopada 2009 r. dotyczącym produktów kosmetycznych.

VIII. Detergenty.

Liczba podmiotów udostępniających detergenty (dystrybutorzy) w powiecie nidzickim, znajdujących się w ewidencji zakładów Higieny Pracy (stan na dzień 31.12.2023r.) to 12 podmiotów.

W ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu detergentów w 2023 r. nie kontrolowano obiektów.

IX. Czynniki biologiczne w miejscu pracy.

Na terenie działalności PSSE w Nidzicy nadzorem sanitarnym objętych jest **84 zakłady pracy**, w których występuje narażenie zawodowe pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w środowisku pracy. W zakładach tych występuje narażenie zawodowe pracowników na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne zaklasyfikowane do 2 i 3 grupy zagrożenia.

W roku sprawozdawczym, pracownicy higieny pracy skontrolowali 32 zakłady pracy, przeprowadzono 35 kontroli sanitarnych. Liczba osób narażonych na szkodliwe dla zdrowia czynniki biologiczne w skontrolowanych zakładach pracy to 773 osoby (2 grupa zagrożenia – 773 osoby; 3 grupa zagrożenia – 724 osoby).

Nieprawidłowości w zakresie czynników biologicznych stwierdzono w 5 zakładach pracy, w związku z czym prowadzono postępowania administracyjne. Najczęściej stwierdzanymi uchybieniami był: brak rejestru prac, narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia; brak rejestru pracowników narażonych na działanie szkodliwych czynników zaklasyfikowanych do 3 lub 4 grupy zagrożenia; brak dokumentacji z przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy dotyczącej szkodliwych dla zdrowia czynników biologicznych.

X. Nadzór nad środkami zastępczymi i nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W 2023r. do PPIS w Nidzicy nie wpłynęło od podmiotów leczniczych zgłoszenie zatrucia środkami zastępczymi lub „nowymi narkotykami”.

Na terenie powiatu nidzickiego nie zidentyfikowano żadnego podmiotu wytwarzającego lub wprowadzającego do obrotu środki zastępcze i nowe narkotyki.

W 2023r. do Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Nidzicy nie wpływały sprawy z innych organów (m. in. Policji, Prokuratury) dotyczące środków zastępczych.

XI. Narażenie na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy.

W ramach realizacji krajowego planu działania w przypadku długoterminowych zagrożeń wynikających z narażenia na radon w budynkach przeznaczonych na pobyt ludzi oraz w miejscach pracy, w wybranych jednostkach oświatowych na terenie powiatu nidzickiego przeprowadzono pomiary średniorocznego stężenia radonu.

Celem realizowanego zadania przez Głównego Inspektora Sanitarnego była identyfikacja terenów, na których wewnątrz pomieszczeń w znacznej liczbie budynków poziom średniorocznego stężenia promieniotwórczego radonu w powietrzu może przekroczyć poziom odniesienia.

Wyniki uzyskane z pomiarów poziomu promieniotwórczego radonu w 2023r. wykazały przekroczenia poziomu odniesienia, tj. 300 Bq/m^3 w dwóch szkołach na terenie powiatu nidzickiego.

W związku z powyższym organom nadrzędnym oraz dyrektorom szkół przekazano informacje na temat narażenia ludzi na radon obecny w pomieszczeniach, zagrożeń dla zdrowia związanych z narażeniem na radon, znaczenia przeprowadzania pomiarów radonu oraz dostępnych środków technicznych służących ograniczeniu występujących stężeń radonu. Udostępniono materiały edukacyjno-informacyjne dotyczące w/w zagadnień związanych z narażeniem na radon w budynkach, lokalach, pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

Higiena Komunalna

Powiat Nidzicki- charakterystyka

Liczba ludności całego powiatu wg ewidencji w 2023 roku wynosi **30937** osoby, w tym:

❖ miasto Nidzica	-	12431
❖ gmina Nidzica	-	7211
❖ gmina Kozłowo	-	5627
❖ gmina Janowo	-	2589
❖ gmina Janowiec Kościelny	-	3079

Powiat nidzicki zlokalizowany jest w południowej części województwa warmińsko-mazurskiego.

Tereny leśne i rolnictwo stanowią główną bazę gospodarczą i społeczną poszczególnych gmin wchodzących w skład powiatu. Oddział Higieny Komunalnej PPIS w Nidzicy kontroluje 238 obiektów położonych na obszarze 961 km² (łącznie powierzchnia powiatu). W tym – 195 stanowią obiekty użyteczności publicznej, 43 urządzenia wodne (w tym 35 wodociągów sieciowych i 3 wodociągów lokalnych oraz 5 studni publicznych).

Zaopatrzenie ludności w wodę

Ludność powiatu nidzickiego zaopatrywana jest w wodę do picia i na potrzeby gospodarze z ujęć podziemnych. Właścicielami urządzeń wodnych i sieci wodociągowych są w większości Urzędy Gmin na danym terenie, jedynie 1 wodociąg sieciowy Łysakowo zarządzany jest przez inny podmiot.

Z każdym rokiem stan techniczny urządzeń wodociągowych poprawia się, jak również przedsiębiorcy dokonują starań, aby stare urządzenia i pomieszczenia doprowadzić do właściwego stanu sanitarno - technicznego. Obiekty, w których uzyskano poprawę w roku 2023 to wodociągi sieciowe: Sarnowo, Safronka, Załuski, Nidzica ul. Kolejowa, Stacja paliw BP Rączki. W związku ze zwiększoną produkcją wody w roku sprawozdawczym, wodociągi sieciowe: Kozłowo, Bielawy osiągnęły status wyższej produkcji 101-1000m³/d, co wiąże się ze zwiększoną częstotliwością poboru wody.

Skażone studnie przy ul. Wyborskiej nadal są wyłączone z eksploatacji i trwa proces rozdeszczowywania wody. Miejskie Wodociągi i Kanalizacja dokonują systematycznego poboru prób skażonej TRI wody i kontrolują jego poziom.

Na terenie powiatu jest 1 wodociąg w miejscowości Nidzica, produkujący powyżej 1000m³ wody/dobę, 4 wodociągi produkujące od 100 – 1000m³ wody/d, - położone w miejscowościach: Janowiec Kościelny, Janowo, Bielawy, Kozłowo. Pozostałe wodociągi, w liczbie 30, produkują poniżej 100m³ wody/d.

Prowadzone postępowanie administracyjne na przydatność wody do spożycia w 2023 r.

Brak przydatności wody do spożycia dla ludzi pod względem mikrobiologicznym

Lp.	Gmina	Miejscowość	Parametry zakwestionowane	Stan na dzień 31.12 2023r.
1	Janowiec Kościelny	Powierz	Bakterie grupy coli, Escherichia coli	Woda przydatna do spożycia
		Napierki	Bakterie grupy coli, Enterokoki	Woda przydatna do spożycia
2	Kozłowo	Cebulki	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
3	Nidzica	Kamionka Garncarska Wioska	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia

Warunkowa przydatność wody do spożycia pod względem mikrobiologicznym

Lp.	Gmina	Miejscowość	Parametry zakwestionowane	Stan na dzień 31.12 2023r
1	Nidzica	Bartoszki, Załużki, Napiwoda, Nibork Drugi Polityka	Ogólna liczba mikroorganizmów	Woda przydatna do spożycia
2	Kozłowo	Sławka Wielka, Turowo, Januszkowo, Siemianowo	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
3	Janowiec Kościelny	Napierki	Ogólna liczba mikroorganizmów, Bakterie grupy coli,	Woda przydatna do spożycia
		Powierz	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia
4	Janowo	Szemplino Wielkie	Bakterie grupy coli	Woda przydatna do spożycia

W okresie braku przydatności wody do spożycia i warunkowej przydatności wody do spożycia konsumenci byli powiadamiani o zaistniałej sytuacji przez właścicieli urządzeń wodnych poprzez informację bezpośrednią, wywieszanie komunikatów oraz zamieszczenie informacji na BIP-ie PSSE. W tym okresie woda do spożycia dostarczana była w cysternach z dobrego, sprawdzonego źródła wody. Po wydaniu decyzji zamykającej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy powiadamiał o zaistniałej sytuacji:

- Warmińsko-Mazurskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego;
- Burmistrza lub Wójta Gminy;
- Starostę Nidzickiego;
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii.

W czasie trwania decyzji właściciele wodociągów byli zobligowani do przeprowadzenia działań naprawczych ujęcia oraz sieci wodociągowej a po uzyskaniu właściwych parametrów wody obiekty były włączane do eksploatacji.

W okresie sprawozdawczym w obiektach wodociągowych przeprowadzono 38 kontroli stanu sanitarno-technicznego, oraz 5 kontroli studni publicznych. Wydano 1 decyzję przedłużającą termin wykonania zaleceń. Pobrano 249 prób wody do spożycia. Próby były pobierane zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem.

Gospodarka wodno- ściekowa

W roku 2023r zostały rozpoczęte budowy stacji uzdatniania wody w miejscowości Kozłowo i Szkotowo. Zostały rozbudowane istniejące sieci wodociągowe i kanalizacyjne w miejscowości Nidzica ul. Polna oraz w obrębie Tatary gmina Nidzica, jak również budowa odcinka sieci wodociągowej w pasie drogowym drogi krajowej S7 obręb Tatary gmina Nidzica.

Gospodarka odpadami stałymi

Na terenie powiatu nidzickiego wywozem odpadów stałych w 2023r. zajmował się Ekologiczny Związek Gmin „Działdowszczyzna” oraz Przedsiębiorstwo Usługowe Gospodarki Komunalnej w Nidzicy. Większość mieszkańców zadeklarowała selektywną zbiórkę odpadów. W wyznaczonych zamkniętych pomieszczeniach wystawione są odpowiednio oznakowane pojemniki.

Obiekty Użyteczności Publicznej

Do obiektów nadzorowanych przez sekcję Higieny Komunalnej należą 195 obiekty użyteczności publicznej. Obiekty te stanowią liczną grupę o zróżnicowanych wymaganiach sanitarnych. Zaliczamy do nich: domy pomocy społecznej, obiekty świadczące usługi noclegowe (hotele, pokoje gościnne, agroturystyka, ośrodki wczasowe), obiekty świadczące usługi w zakresie pielęgnacji ciała (zakłady kosmetyczne, fryzjerskie, solaria), tereny rekreacyjne, dworzec, cmentarze, zakład pogrzebowy, ustępy publiczne.

W 2023r w 8 obiektach użyteczności publicznej nie przeprowadzono kontroli (przystanki PKP, zakład fryzjerski w Nidzicy, świetlica wiejska w Muszakach, Zajazd Leśny Waszulki, agroturystyka w Szkotowie, plac zabaw ul. Żwirowa w Nidzicy).

Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne w większości są estetycznie i funkcjonalnie urządzone, spełniają wymagania sanitarne dla tego typu działalności, jak również posiadają procedury higieniczno-sanitarne zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi. W gabinetach kosmetycznych gospodarka odpadami niebezpiecznymi jest prowadzona zgodnie z obowiązującymi przepisami. Odbiorcą tych odpadów jest firma EMKA z Żyrardowa, PHU Total Service Olsztyn. Sterylizacja narzędzi i przyborów kosmetycznych prowadzona jest w większości zakładów we własnym zakresie a pozostałe obiekty, nie posiadające własnych sterylizatorów narzędzia poddają zabiegowi w Centralnej Sterylizatorni Szpitala w Nidzicy lub w innych podmiotach.

Miasto Nidzica nie posiada zajezdni autobusowej, autobusy obsługujące powiat nidzicki posiadają zajezdnie w innych miejscowościach: Olsztyn, Lidzbark Warmiński.

Na terenie powiatu nidzickiego jest jeden Cmentarz Komunalny, pozostałe to Cmentarze Parafialne, Wyznaniowe i Cmentarze Wojskowe. Stan sanitarny czynnych cmentarzy, używanych do pochówków jest dobry. Pochówkiem na terenie powiatu zajmuje się głównie

Zakład Usług Pogrzebowych Persefona. W Domu Przedpogrzebowym mieści się dobrze wyposażone i czysto utrzymane Prosektorium. W 2023r. wydano 41 decyzji na przeprowadzenie ekshumacji szczątków/zwłok ludzki, które wykonywane były przez profesjonalne firmy. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wydał 4 postanowienia na przewóz zwłok i szczątków z zagranicy. Pracownicy Państwowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Nidzicy uczestniczyli w 23 kontrolach podczas przeprowadzania ekshumacji, które były wykonane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Na koniec 2023 roku prowadzone jest postępowanie administracyjne w obiektach użyteczności publicznej, zmierzające do poprawienia stanu sanitarno-technicznego: Dom Pomocy Społecznej w Napiwodzie, Dom Pomocy Leleka w Szczepkowie Borowym, Hotel Komnaty Zamkowe w Nidzicy, agroturystyka Zakątek w Napiwodzie, kino Wenus w Nidzicy, świetlica wiejska w Nowej Wsi Wielkiej.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy wystosował pisma informacyjne i edukacyjne dotyczące zagrożeń zdrowotnych wynikających z użytkowania piasku w piaskownicach, zasugerowano potrzebę przebadania piasku pod kątem obecności jaj pasożytów dla zarządzających placami zabaw. Potencjalni organizatorzy kąpielisk zostali poinformowani o korzyściach wypływających z utworzenia takich miejsc. Pomimo wysłanych pism zachęcających właścicieli do organizowania kąpielisk w roku 2023, miejsca takie nie zostały stworzone. Na terenie działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy w okresie letnim funkcjonowały 3 miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli. Zorganizowane przez Urząd Miejski w Nidzicy: nad Jeziorem Omulew w miejscowości Wikno oraz nad jeziorem Miejskim w Nidzicy oraz jedno miejsce okazjonalnie wykorzystywane do kąpeli nad jeziorem Kiernoz Mały, na potrzeby obozu harcerskiego organizowanego przez Stowarzyszenie Harcerskie szczep 27 i 279 Warszawskich Drużyn Harcerskich i Gromad Zuchowych „Szaniec”. Wydano 6 ocen wody w miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpeli i przeprowadzono 2 kontrole sanitarne, podczas których sprawdzono warunki na miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpeli. Ogólny stan sanitarny był dobry.

Higiena Dzieci i Młodzieży

Celem działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w zakresie higieny dzieci i młodzieży jest egzekwowanie przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, higienę pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych oraz w placówkach wypoczynku.

W roku 2023 na terenie powiatu nidzickiego nadzorem sanitarnym objętych było 48 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 63 sezonowych form wypoczynku letniego.

Do nadzorowanych placówek stałych zaliczamy:

- gmina Nidzica łącznie 31 placówek:

- 1 niepubliczny żłobek „Bajkowy Świat Malucha” w Piątkach,
- 5 przedszkoli: nr 2, nr 4 i przedszkole dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną „Zaczarowany Ogród” w Nidzicy, niepubliczne „PRZEDSZKOLE MISTRZÓW” w Nidzicy, niepubliczne przedszkole „BAJKA” w Piątkach,
- 5 punktów przedszkolnych: w szkołach podstawowych nr 2 i nr 3 w Nidzicy oraz w szkołach podstawowych w Łynie, w Napiwodzie i w Rączkach,
- 3 szkoły podstawowe: w Łynie, Napiwodzie i Rączkach,
- 3 szkoły podstawowe: nr 1, nr 2, nr 3 w Nidzicy,
- 1 Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy,
- 1 Zespół Szkół Zawodowych i Ogólnokształcących z Internatem w Nidzicy,
- 1 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nidzicy,
- 1 Centrum Kształcenia Zawodowego w Nidzicy,
- 1 szkoła podstawowa dla starszej młodzieży w Centrum Edukacji w Nidzicy,
- 1 branżowa szkoła I stopnia w Centrum Edukacji w Nidzicy,
- 1 technikum w Centrum Edukacji w Nidzicy,
- 1 branżowa szkoła I stopnia „AWAMEBEL” w Piątkach,
- 3 świetlice socjoterapeutyczne: w Nidzicy, Rozdrożu i Załuskach,
- 1 placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych w Nidzicy Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną
- 1 Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno Wychowawczy w Nidzicy dla dzieci i młodzieży Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną,
- 1 Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nidzicy.

- gmina Janowiec Kościelny łącznie 4 placówki:

- 1 szkoła podstawowa w Janowcu Kościelnym,
- 1 szkoła podstawowa w Waśniewie-Grabowie,
- 2 punkty przedszkolne: w Janowcu Kościelnym i Waśniewie-Grabowie.

- gmina Janowo łącznie 5 placówek:

- 1 Zespół Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących z Internatem w Jagarzewie,
- 1 szkoła podstawowa w Janowie,
- 1 szkoła podstawowa w Muszakach,
- 2 punkty przedszkolne: w szkołach w Janowie i w Muszakach.

- gmina Kozłowo łącznie 8 placówek:

- 4 szkoły podstawowe: w Kozłowie, Szkotowie, Rogożu i Zaborowie,
- 4 punkty przedszkolne: w Kozłowie, Szkotowie, Rogożu i Zaborowie.

Prowadzenie bieżącego nadzoru sanitarnego

1.	Liczba placówek stałych	- 48
	- liczba kontroli ogółem	- 34
	- liczba decyzji administracyjnych	- 1
	- liczba decyzji płatniczych	- 1
	- liczba mandatów	- 0
	- liczba opinii sanitarnych	- 4
2.	Liczba placówek sezonowych	
a)	liczba placówek zimowego wypoczynku	- 0
b)	liczba placówek letniego wypoczynku	- 63
	• liczba turnusów	- 63
	• liczba kontroli ogółem	- 31
	• liczba decyzji administracyjnych	- 0
	• liczba mandatów	- 0

3. Bieżąca woda i kanalizacja

Wszystkie placówki w powiecie nadzorowane przez PSSE są podłączone do wodociągów centralnych lub lokalnych, jedynie Szkoła Podstawowa w Rogożu posiada i użytkuje własne ujęcie wody, pomimo przebiegu wodociągu wiejskiego przez posesję szkoły.

Liczba szkół posiadających własne szamba wynosi 6, a pozostałe w liczbie 15 są podłączone do kanalizacji komunalnej.

4. Obiekty remontowane oraz w budowie i rozbudowie w skontrolowanych placówkach

1. W Zespole Szkół Ogólnokształcących w Nidzicy przy ulicy Jagiełły 1 docieplono oraz wyremontowano i zmodernizowano salę gimnastyczną wraz zapleczem socjalnym.
2. W Szkole Podstawowej nr 2 w Nidzicy wybudowano nową salę gimnastyczną oraz przeprowadzono kompleksową termomodernizację wszystkich budynków szkoły wraz z wymianą poszycia dachowego. Zmodernizowano pion żywienia.
3. W Ośrodku Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczym dla Dzieci i Młodzieży z Niepełnosprawnością Intelektualną w Nidzicy zmodernizowano warsztaty terapii zajęciowej.
4. W Szkole Podstawowej nr 1 w Nidzicy wykonano remont sali do nauki wczesnoszkolnej wraz z wymianą poszycia posadzki.
5. W Szkole Podstawowej nr 3 w Nidzicy wykonano remont generalny sal zajmowanych przez oddziały przedszkolne.
6. W Szkole Podstawowej w Łynie wykonano remont generalny oświetlenia w starej części budynku szkolnego.
7. W Zespole Szkół Rolniczych i Ogólnokształcących w Jagarzewie utworzono nowy kierunek kształcenia w zawodzie technik weterynarii i utworzono niezbędne pracownie zawodowe.

5. Budowa nowych sal gimnastycznych lub obiektów sportowych - 1

W Szkole Podstawowej nr 2 w Nidzicy wybudowano nową salę gimnastyczną i utworzono nowy blok sportowy z zapleczem socjalnym.

6. Placówki nowe - 0

7. Placówki zlikwidowane - 0

8. Uzyskana poprawa warunków higieniczno-zdrowotnych w placówkach oświatowo-wychowawczych skontrolowanych w roku 2023

- liczba wykonanych remontów bieżących - 8
- liczba wykonanych remontów kapitalnych - 6
- liczba placówek, w których uzyskano poprawę oświetlenia - 1
- liczba placówek, w których uzyskano poprawę umeblowania - 2
- liczba placówek, w których wymieniono urządzenia sanitarne - 5

9. Dożywianie dzieci i młodzieży w szkołach

- liczba szkół prowadzących dożywianie ciepłymi posiłkami - 16
- liczba szkół wydających obiady pełne - 4 (korzysta 845 dzieci)
- liczba szkół wydających posiłki jednodaniowe - 12 (korzysta 499 dzieci)

W porównaniu do roku poprzedniego liczba dzieci korzystających z ciepłych posiłków we wszystkich szkołach nieznacznie się zmniejszyła.

Na 1344 wydawanych obiadów 220 posiłków było w pełni sfinansowanych przez MOPS i GOPS-y (stanowiły 16% ogółu korzystających z dożywiania).

Stawka dofinansowania do dożywiania dla dzieci z rodzin potrzebujących w gminach powiatu nidzickiego jest taka jak stawka żywieniowa i kształtuje się następująco:

- gmina Nidzica - od 4,00 do 7,20 zł
- gmina Janowiec Kościelny - 5,00 zł
- gmina Janowo - od 5,00 do 6,00 zł
- gmina Kozłowo - 4,00 zł

10. Wypoczynek letni to 63 turnusy z 3254 uczestnikami.

W okresie trwania wakacji na terenie powiatu nidzickiego wypoczywały dzieci i młodzież z różnych regionów naszego kraju. W bazie MEN zgłoszono 63 turnusy.

Skontrolowano 31, na których wypoczywało 1603 uczestników w wieku od 6 do 17 lat.

- 1) W ośrodku wypoczynkowym „JANUSZKOWO Sport Resort” w Januszkowie w gminie Kozłowo na letnich turnusach na obozach tenisowych, sportowych i piłkarskich przebywało łącznie 1168 uczestników z różnych stron kraju.
- 2) W hotelu na Zamku w Nidzicy na letnich turnusach przebywało łącznie 152 uczestników z obozów odkrywców z Raciborza i kolonii z Praszki.
- 3) W Ośrodku „GAWRA” w Wyknie na turnusie było 19 dzieci z Warszawy.
- 4) Na terenie powiatu na 2 obozach harcerskich pod namiotami przebywało łącznie 250 harcerek i harcerzy z ZHR Mazowsze z Warszawy.
- 5) MOSiR Nidzica zorganizował trzy turnusy półkolonii z których skorzystało 56 dzieci.

Przeprowadzone kontrole w placówkach wypoczynku dzieci i młodzieży nie wykazały uchybień w zakresie higieniczno-zdrowotnym i ogólnego bezpieczeństwa. Wypoczynek dzieci i młodzieży przebiegł spokojnie i bezpiecznie. Przeprowadzono pogadanki i szkolenia dla dzieci korzystających z wypoczynku. Dotyczyły one bezpieczeństwa i zagrożeń zdrowotnych w trakcie wakacji.

Na 29 turnusach wypoczynku w edukacji zdrowotnej uczestniczyły 892 osoby.

11. Realizacja zagadnień problemowych:

Przeprowadzono pomiary dostosowania umeblowania do zasad ergonomii stanowisk pracy ucznia i przedszkolaka.

Badania wykonano w 3 placówkach przedszkolnych w 3 oddziałach oraz jednej szkole w 6 oddziałach. Razem zmierzono 128 dzieci oraz zbadano 128 zestawów mebli edukacyjnych Wyniki były prawidłowe.

Wszystkie dzieci miały dobrze zestawione stanowiska pracy i odpowiednio dobrane do własnego wzrostu. Badania dostosowania umeblowania przynoszą pozytywny skutek, gdyż szkoły i przedszkola modernizują i zakupują nowe ławki i krzesła dla dzieci i młodzieży.

W semestrze wiosennym wykonano pomiary obciążenia tornistrami u 66 uczniów w szkole podstawowej w Napiwodzie, natomiast w semestrze jesiennym zbadano 262 uczniów w szkole podstawowej nr 3 w Nidzicy. Łącznie normy wagi tornistrów przekroczyło 215 uczniów, a z tego do 15% masy ciała 137 uczniów oraz powyżej 15% masy ciała 78 uczniów.

12. Dodatkowe zadania interwencyjne zlecone - 0

13. Sugerowane wykonanie prac i inwestycji związanych z poprawą warunków nauczania i wychowania w roku 2023

W miarę posiadanych środków zaleca się wymieniać zniszczony sprzęt sportowy oraz przestarzałe umeblowanie edukacyjne w szkołach powiatu na nowe posiadające wymagane certyfikaty bezpieczeństwa.

Ogólna sytuacja sanitarno-techniczna placówek oświatowo-wychowawczych na terenie naszego powiatu jest dobra i z roku na rok poprawia się.

Higiena Żywnienia, Żywności i Przedmiotów Użytku

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy w 2023 r. obejmował nadzorem 711 zakładów kontrolując w nich między innymi przestrzeganie przepisów określających wymagania higieniczno - sanitarne niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa żywności podczas jej produkcji, magazynowania, transportu i obrotu, odpowiedniej jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego otwartego i zamkniętego oraz odpowiedniej jakości wprowadzanych do obrotu materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Nidzicy w roku 2023 znajdowało się 711 zakładów:

- zakłady produkcji żywności – 422
w tym zakładów produkcji pierwotnej 411;
- zakłady obrotu żywnością – 185;
- zakłady żywienia zbiorowego otwartego – 51;
w tym małej gastronomii – 30;
- zakłady żywienia zbiorowego zamkniętego – 40;
- zakłady obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością – 13.

W 146 skontrolowanych zakładach przeprowadzono 209 kontroli sanitarnych, w tym: 99 kontrole tematyczne, 51 kontroli kompleksowych, 2 kontrole interwencyjne oraz 57 kontroli sprawdzających.

W celu przymuszenia podmiotów gospodarczych do podjęcia środków zaradczych i usunięcia stwierdzonych w trakcie kontroli niezgodności:

- wystawiono 47 decyzji merytorycznych oraz 93 decyzji płaćniczych na kwotę 6808,00 zł,
- nałożono 11 mandatów karnych na kwotę 2600,00 zł.

Zagadnienia tematyczne realizowane w 2023 r.:

- Nadzór nad sposobem i poprawnością zagospodarowania towaru niesprzedanego tj. pieczywa i wyrobów ciastkarskich w zakładach produkcji i obrotu.
- Wzmoczona kontrola zakładów produkcji żywności stosujących substancje dodatkowe, z uwzględnieniem weryfikacji dokumentów pozwalających na identyfikację użytych do produkcji wyrobów gotowych dodatków (receptura, etykieta).
- Kontrole systemów identyfikacji bezpośrednich dostawców i odbiorców w zakładach produkcji i obrotu żywnością oraz zakładach żywienia zbiorowego z uwzględnieniem możliwości ustalenia kompletnych list dystrybucyjnych.
- Nadzór nad realizacją systemu kontroli wewnętrznej w tym GHP/GMP i HACCP ze szczególnym uwzględnieniem ich dokumentowania dla potrzeb oceny ryzyka związanej z zagrożeniami bezpieczeństwa żywności w zakładach produkcji, żywienia zbiorowego i obrotu żywnością.
- Nadzór nad zakładami usług cateringowych dostarczającymi posiłki do zamkniętych zakładów żywienia zbiorowego.
- Wzmoczony nadzór nad przestrzeganiem wymagań dotyczących znakowania, prezentacji i reklamy żywności na etapie produkcji, importu i obrotu, w tym również suplementów diety, żywności dla określonych grup oraz środków spożywczych wzbogaconych.
- Monitoring jakości żywienia w szpitalach na podstawie jadłospisów/posiłków – zgodnie z zaleceniami GIS.

- Monitoring jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego w tym w placówkach systemu oświaty na zgodność z przepisami w tym zakresie.
- Nadzór nad warunkami żywienia w miejscach letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży.
- Nadzór nad materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością w oparciu o aktualne przepisy prawne w tym zakresie, ze szczególnym uwzględnieniem egzekwowania na poziomie obrotu GMP oraz deklaracji zgodności na wyroby ceramiczne.
- Nadzór nad obiektami bazy żywieniowej w ośrodkach wczasowo-wypoczynkowych (żywienie zbiorowe zamknięte) oraz obiektami żywnościowymi (mała gastronomia) przy trasach i w miejscowościach turystycznych w okresie letnim, ze szczególnym uwzględnieniem żywieniowych obiektów ruchomych / tymczasowych działających w trakcie okazjonalnych imprez.
- Nadzór nad podmiotami prowadzącymi produkcję pierwotną owoców miękkich i warzyw zielonych, które potencjalnie mogą być spożywane na surowo.
- Weryfikacja dowodów działań przeprowadzonych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawnych i planów badań produktów opartych na ocenie ryzyka – badania właścicielskie w zakresie zanieczyszczeń chemicznych i fizycznych.
- Nadzór nad zakładami produkującymi żywność gotową do spożycia (RTE) w aspekcie warunków sanitarnych produkowanej żywności oraz egzekwowania zasad systemu HACCP.

Podczas realizacji powyższych zagadnień w trakcie przeprowadzanych kontroli sanitarnych nadal stwierdzano niezgodności, co wskazuje na konieczność dalszego konsekwentnego działania w tym zakresie.

Ocena stanu higieniczno- sanitarnego zakładów żywnościowo – żywieniowych

Ocenę zakładów przeprowadzono według kategorii ryzyka na podstawie obowiązujących w kraju jednolitych kryteriów, tzw. arkuszy oceny zakładów. Ocenę negatywną otrzymują te zakłady, w których stwierdza się odstępstwa od wymagań istotnych dla bezpieczeństwa żywności.

Rodzaje obiektów	Liczba zakładów wg rejestru zakładów	Liczba zakładów skontrolowanych	Liczba zakładów niezgodnych z wymaganiami
Produkcji żywności	422	17	0
Obrotu żywnością	185	57	0
Żywienia zbiorowego otwartego	51	46	0
Żywienia zbiorowego zamkniętego	40	24	0
RAZEM	698	144	0

Wśród skontrolowanych w 2023 r. zakładów żaden zakład nie został sklasyfikowany jako zakład niezgodny z wymaganiami.

Odnotowano jednak powtarzanie się pewnych niezgodności z lat poprzednich.

W zakładach produkcji żywności stwierdzono: niewłaściwy układ funkcjonalny pomieszczeń produkcyjnych oraz magazynowych.

Jednak pomimo zgłaszanych trudności finansowych odnotowano dalszą poprawę stanu higieniczno – sanitarnego w stosunku do 2022r. m.in.: przeprowadzono modernizację dwóch piekarni w Nidzicy. W pozostałych zakładach produkcyjnych prowadzono bieżące remonty, wymieniano zużyty sprzęt i urządzenia co przyniosło dalszą poprawę stanu higieniczno- sanitarnego.

W zakładach obrotu żywnością (zwłaszcza w tzw. „sieciorwkach”) stwierdzono:

- przetrzymywanie bardzo dużej ilości towaru na paletach i bezpośrednio na posadzce,
- w zbyt małych magazynach oraz w salach sprzedaży w alejkach między regałami, co uniemożliwia przeprowadzenie skutecznych procesów mycia i dezynfekcji, prowadzenie monitoringu obecności szkodników oraz utrudnia klientom dostęp do regałów z żywnością.
- niewłaściwy stan sanitarno -higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu,
- na opakowaniach jednostkowych z produktami z mięsa, ryb, sałatek, surówek nie zaznaczano daty otwarcia ww. opakowań, co uniemożliwia określenie, czy ww. produkty w otwartych opakowaniach mogą się jeszcze znajdować w obrocie czy też są już przeterminowane;
- pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno -epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,
- brak właściwej odzieży roboczej.

W zakładach obrotu żywnością pomimo ww. niezgodności odnotowano dalszą poprawę stanu higieniczno – sanitarnego w stosunku do 2022 r. Nadal kontynuowano modernizację sklepów, w części sklepów wprowadzono system sprzedaży samoobsługowej, wymieniano wyposażenie w tym regały, stare urządzenia chłodnicze, które nie były w stanie zapewnić temperatur przechowywania zgodnych z zaleceniami producentów żywności, usuwano przecieki, wymieniano okna, drzwi, instalacje elektryczne.

W zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego stwierdzono:

- niewłaściwy stan sanitarno -higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu w tym: ociekaczy do suszenia sprzętu i naczyń kuchennych. Konstrukcja ociekaczy uniemożliwia właściwe osuszenie sprzętu i naczyń kuchennych znajdujących się na dolnych półkach ponieważ narażone są na skapującą wodę ze sprzętu znajdującego się na górnych półkach, co może prowadzić do zanieczyszczeń krzyżowych i być przyczyną zatruc pokarmowych;
- pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu;
- w zakładzie, w którym w 2023r. zgłoszono podejrzenie zatrucia pokarmowego był opracowany „system zapewnienia bezpieczeństwa żywności”, ale nie dochowano należytej staranności podczas jego wdrażania. Opracowane procedury i instrukcje z zakresu GHP/GMP, procedury oparte na zasadach HACCP nie były odpowiednio przestrzegane i realizowane. PPIS w Nidzicy zobowiązał firmę do której należał ww. zakład do opracowania i wdrożenia planu naprawczego w zakresie kontroli wewnętrznej. Plan naprawczy został wdrożony.
- niewłaściwe przygotowanie do sezonu letniego zaplecza kuchennego w ośrodku wypoczynkowym oferującym posiłki dla dzieci i młodzieży przebywających na letnich obozach.

W trakcie kontroli ośrodka wypoczynkowego stwierdzono, że w zakładzie posiadającym 85 miejsc konsumpcyjnych przyjęto 248 uczestników obozów letnich.

Przed sezonem letnim przeprowadzono modernizację zaplecza kuchennego, która zamiast zlikwidować istniejącą w zakładzie niefunkcjonalność dodatkowo ją powiększyła. Przeprowadzona modernizacja m.in. uniemożliwiła bezpośrednie dostarczenie umytych i wyparzonych naczyń do kuchni z wykorzystaniem tzw. szafy przelotowej, ponieważ wbrew zaleceniom zmywalnia naczyń została usytuowana daleko od kuchni. W zmywalni znajdowała się tylko jedna zmywarka, w której można było jednorazowo umyć i wyparzyć 25 talerzy. Cały proces mycia i wyparzania (od przygotowania naczyń do mycia do ich wyjęcia i ostygnięcia) trwał co najmniej 30 minut. Przy takiej wydajności zmywarki niemożliwe było zapewnienie odpowiedniej ilości umytych i wyparzonych naczyń i sztućców dla wszystkich uczestników obozów letnich.

W związku z powyższym w zakładzie podjęto decyzję, że potrawy będą podawane w naczyniach jednorazowego użytku, a posiłki (ze względu na ograniczoną ilość miejsc do konsumpcji) wydawane na kilku zmianach.

W dniu 05.09.2023r. PPIS w Nidzicy został pisemnie powiadomiony o zamknięciu ośrodka wypoczynkowego w związku z rozbudową infrastruktury części noclegowej.

Analizując stan higieniczno - sanitarny pozostałych zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego (poza ww. ośrodkiem wypoczynkowym) organizujących posiłki dla dzieci i młodzieży odpoczywających na wakacjach należy stwierdzić, że pomimo pewnych powtarzających się niezgodności nastąpiła poprawa w stosunku do roku 2022.

W zakładach żywienia zbiorowego otwartego stwierdzono:

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń zaplecza kuchennego: uszkodzone, brudne, zatłuszczone ściany, posadzki, drzwi, okna, regały, urządzenia, sprzęt pomocniczy,
- pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu,
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich do celów sanitarno - epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby,
- brak właściwej odzieży roboczej,
- nie okazano dokumentów oraz zapisów identyfikujących bezpośrednich dostawców żywności.

W związku z ww. niezgodnościami nałożono mandaty karne i wystawiono decyzje. Niezgodności zostały usunięte. Niepokój budzi fakt, że właściciele niektórych zakładów, pomimo niewłaściwego stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, urządzeń i sprzętu sami nie zaczęli remontów, czy wymiany uszkodzonego sprzętu, ale przystępowali do tego dopiero po kontroli przeprowadzonej przez pracowników PSSE.

Wszystkie sezonowe punkty gastronomiczne nad jeziorami były właściwie przygotowane do sezonu letniego, posiadały decyzje zatwierdzające i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS.

Ocena stopnia zaawansowania wprowadzenia przez zakłady żywności i żywienia systemu HACCP

W 2023r. w 100% zakładów (z wyłączeniem: producenci pierwotni, dostawcy bezpośredni, rolniczy handel bezpośredni (RHD) wdrożono zasady systemu HACCP, w tym w części zakładów zastosowano tzw. elastyczne podejście do HACCP.

W czasie przeprowadzanych kontroli stwierdzono, że pomimo wprowadzenia w zakładach systemu HACCP zdarzają się przypadki nie stosowania w praktyce wcześniej wdrożonych i opracowanych, procedur i instrukcji z tego zakresu.

W 2023 r. w związku ze stwierdzeniem naruszenia obowiązujących przepisów prawnych w ww. zakresie sporządzono 10 protokołów kontroli sanitarnej, wystawiono 10 decyzji oraz nałożono 9 mandatów karnych.

	Liczba obiektów			
	OBJĘTE NADZOREM (kolumna 1 MZ-48)	w tym		
		z wdrożonymi zasadami GHP/GMP (kolumna 6 MZ-48)	z wdrożonym systemem HACCP (kolumna 7 MZ-48)	w których rozpoczęto wdrażanie zasad systemu HACCP
Produkcji żywności	422 w tym : 411 produkcja pierwotna	33 w tym : 22 produkcja pierwotna	11 w tym : 0 produkcja pierwotna	0
Obrotu żywnością	185	185	185	0
Żywienia zbiorowego otwartego	51	51	51	0
Żywienia zbiorowego zamkniętego	40	40	40	0
Ogółem	698	309	287	0

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz badań sanitarnych

W powiecie nidzickim realizowany jest Plan pobierania próbek do badania żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tworzony na podstawie Krajowego Planu Poboru Próbek.

Kierunek badań	Liczba zbadanych próbek w 2023 r.			
	ogółem	w tym		
		krajowych	UE	z importu
Zanieczyszczenia mikrobiologiczne	77	67	10	0
Metale szkodliwe dla zdrowia	13	8	4	1
Pozostałości pestycydów	14	10	2	2
Mikotoksyny	5	5	1	0
Azotany	1	1	0	0
Zawartość substancji dodatkowych	5	5	0	0
Furan	1	1	0	0
WWA	1	0	0	1
Żywność wzbogacona	2	2	0	0
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	2	0	0	2
GMO	1	1	0	0
Wybrane parametry w środkach specjalnego przeznaczenia/suplementach diety	6	6	0	0
Oporność na środki przeciwdrobnoustrojowe u bakterii zoonotycznych i komensalnych	1	1	0	0
Akryloamid	2	2	0	0
Gluten	2	2	0	0
Alkaloidy sporyszu	1	1	0	0
Skażenia promieniotwórcze	1	1	0	0
3-MCPD	1	0	1	0
Oleje mineralne	1	1	0	0
Izomery trans kwasów tłuszczowych	1	1	0	0
Tłuszcze smaźalnicze	2	2	0	0
Napromieniowanie	1	1	0	0
Kwas erukowy	1	1	0	0

W 2023 r. zbadano ogółem 142 próbki, w tym:

- 140 próbek żywności,
- 2 próbki materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W wyniku podjętych w poprzednich latach działań mających na celu informowanie producentów żywności oraz właścicieli podmiotów wprowadzających żywność do obrotu i właścicieli zakładów żywienia zbiorowego o wymaganiach dotyczących znakowania żywności zawartych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1169/2011 znacznie wzrosła ich wiedza na ten temat.

Jednak część producentów zgłaszała pewne trudności zwłaszcza w zakresie opracowania obowiązkowej informacji o wartości odżywczej.

W powyższych przypadkach udzielano instruktażu (telefonicznie lub w PSSE w Nidzicy).

To sprawiło, że podczas kontroli nie stwierdzono niezgodności w oznakowaniu wyrobów gotowych. Oznakowanie wyrobów gotowych, w których znajdowały się substancje lub preparaty zawierające składniki alergenne, było zgodne z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego. Nazwa składnika alergennego wyraźnie odróżniała się od reszty składników (stosowano inny rodzaj czcionki).

Również w wyniku podjętych w poprzednich latach. działań mających na celu weryfikację dowodów działań przeprowadzanych przez producentów żywności w ramach kontroli wewnętrznej, ze szczególnym uwzględnieniem przepisów prawnych i planów badań produktów opartych na ocenie ryzyka – producenci zaczęli opracowywać własne harmonogramy badań właścicielskich w zakresie zanieczyszczeń mikrobiologicznych i zlecać wykonanie badań swoich produktów w wybranych przez siebie akredytowanych laboratoriach.

W 2023 r. związku z trudnościami finansowymi ilość wykonanych badań właścicielskich zmalała. Przedsiębiorcy nie planowali badań właścicielskich w zakresie zanieczyszczeń fizycznych i chemicznych.

Kontrole sklepów wprowadzających do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością potwierdziły, że sklepy wdrożyły Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) w odniesieniu do materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Wszczęte w poprzednich latach postępowania administracyjne nakazujące m.in.: zapewnienie na etapie sprzedaży detalicznej pisemnych deklaracji zgodności dla wyrobów ceramicznych spowodowały widoczną poprawę w jakości dokumentacji towarzyszącej tym wyrobom.

W 2023 r. nie stwierdzono niezgodności w tym zakresie.

RASSF/AAC

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznych Produktach Żywnościowych i Paszach / System Współpracy i Pomocy Administracyjnej

W ramach systemu RASFF/AAC Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy w 2023 r. otrzymał 32 powiadomienia alarmowe i informacyjne od WPK Systemu RASFF oraz spoza WPK Systemu RASFF.

Po otrzymaniu ww. powiadomień wymagających szybkiego wycofania produktów z obrotu niezwłocznie podejmowano stosowne działania.

Ogółem podjęto 10 działań mających na celu uzyskanie informacji dotyczących wycofywanych z obrotu produktów.

Na stronie internetowej PSSE w Nidzicy - jest przekierowanie na stronę internetową GIS, na której umieszczane są komunikaty i ostrzeżenia publiczne.

Nadzór nad żywnością prozdrowotną

W roku 2023 r. w ramach nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu żywności prozdrowotnej (suplementy diety, żywność dla określonych grup i żywność wzbogacona) podczas 3 zaplanowanych kontroli tematycznych, w tym jednej w aptece sprawdzano prawidłowość znakowania oraz warunki przechowywania i sprzedaży ww. żywności ze szczególnym zwróceniem uwagi na sposób prezentacji i reklamy oraz udzielano instruktażu w powyższym zakresie.

W ramach oceny bezpieczeństwa żywności prozdrowotnej przebadano 14 próbek w tym:

- Suplementy diety - 6
- Środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego - 7
- Żywność wzbogacona - 1

Pobrane próbki badano w kierunku na: metale, mikotoksyny, azotany, izomery kwasów tłuszczowych, akryloamid, alkaloidy sporyszu, kofeina, zawartość witamin, składników mineralnych oraz oceniano znakowanie.

Zbadanych próbek nie kwestionowano.

PPIS w Nidzicy nie ma w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS zakładów produkcyjnych, importerów i hurtowni wprowadzających do obrotu żywność prozdrowotną.

PPIS w Nidzicy nie ma w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS podmiotów prowadzących sprzedaż internetową „na odległość” żywności prozdrowotnej.

Nadzór nad obrotem żywności GMO

Ważną rolę w zakresie nadzoru nad obrotem produktów genetycznie modyfikowanych odgrywa kontrola dokumentacji w zakresie możliwości śledzenia żywności w łańcuchu żywnościowym tzw. „traceability” (definicja art.3 pkt.3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1830/2003 z dnia 22.09.2003r.). Kontrola ta ma szczególne znaczenie w odniesieniu do produktów wyprodukowanych z GMO (definicja art.2 pkt.10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1829/2003 z dnia 22.09.2003r.) np. oleju sojowego, rzepakowego, bawełnianego, a także cukru.

W 2023 r. przeprowadzono w piekarni rozpoznanie w ww. zakresie. Sprawdzono dokumentację dotyczącą surowców wykorzystywanych w piekarni i mogących potencjalnie zawierać GMO tj.: olej rzepakowy i cukier.

1 – Grupa: Olej rzepakowy A036V: pn.: „Rafinowany olej rzepakowy 100%”, kraj pochodzenia : Polska;

2 - Grupa: Cukier biały A032J: pn.: „Cukier biały”, kraj pochodzenia : Polska.

Nie stwierdzono niezgodności.

W porównaniu do lat poprzednich wzrosła wiedza i świadomość właścicieli zakładów produkcji żywności w zakresie stosowania surowców mogących potencjalnie zawierać GMO. Właściciele z własnej inicjatywy zwracają uwagę aby przy każdej dostawie surowców otrzymane dokumenty umożliwiały identyfikację dostawców surowców (w tym kraj pochodzenia surowców).

W 2023 r. pobrano w sklepie 1 próbkę żywności do badania w kierunku GMO:

Przetworzone i konserwowe warzywa i podobne. Próbka: Kukurydza konserwowa słodka. kraj pochodzenia: Polska - niezgodności nie stwierdzono.

Ocena jakości żywienia w zakładach żywienia zbiorowego zamkniętego, w tym w placówkach oświaty i szpitalu.

W 2023r. podczas przeprowadzonych kontroli w stołówkach szkolnych, przedszkolnych i internatach oceniano jadłospisy. W trakcie oceny żywienia korzystano z tzw. „List wspomagających ocenę żywienia pod kątem spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016r.”

W trakcie oceny stwierdzono pewne trudności w zakresie spełnienia wymagań dotyczących podawania każdego dnia dzieciom i młodzieży przy całodziennym żywieniu co najmniej 3 porcji z grupy: warzywa oraz 2 porcji z grupy: mleko i przetwory mleczne w tym napoje fermentowane. Jednak pomimo ww. trudności posiłki są zdecydowanie bardziej urozmaicone, ograniczono spożycie cukru, soli, tłuszczu oraz potraw smażonych.

Nie stwierdzono przygotowywania zup na wywarach z kości lub korpusów drobiowych.

Zupy przygotowywano na wywarach jarskich (warzywnych) lub mięsnych z dodatkiem głównego składnika, który nadawał zupie charakterystyczny, specyficzny smak.

Nie stwierdzono stosowania koncentratów spożywczych do przygotowywania zup i sosów (np. kostek rosółowych). Stosowano tylko koncentraty z naturalnych składników.

Zwiększono częstotliwość podawania dzieciom fermentowanych napojów mlecznych np. kefir naturalny, jogurt naturalny, maślanka naturalna.

Od poniedziałku do piątku potrawy smażone podawane były nie częściej niż 2 razy.

Do smażenia używano oleju rzepakowego.

Do obiadu podawano kompoty, wodę przegotowaną z miodem lub z cytryną. Napoje nie zawierały więcej niż 10 g cukrów w 250 ml napoju

Od poniedziałku do piątku dzieciom i młodzieży podawano:

- porcję z grupy: mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych i inne nasiona, mleko i przetwory mleczne,
- porcję warzyw do każdego posiłku,
- porcję owoców,
- porcję produktów zbożowych (np. kaszę gryczaną, ryż, kaszę jęczmienną, kaszę bulgur pieczywo razowe, płatki owsiane) lub ziemniaki,
- porcję ryby podawano co najmniej raz w tygodniu.

W większości placówek oświatowych zostały zainstalowane piece konwekcyjne, w których przygotowywane są posiłki w formie pieczonej lub duszonej.

W trakcie pracy pieca para wodna zapobiega wysuszeniu potraw i przyspiesza proces przygotowywania posiłków, dzięki temu można smażyć i piec przy użyciu minimalnej ilości tłuszczu.

W 2023r. nie było zgłoszeń od rodziców i opiekunów o potrzebie zapewnienia dzieciom wyżywienia zgodnego z zasadami diety eliminacyjnej lub przetrzymywania przygotowywanych przez rodziców gotowych posiłków zgodnie z zasadami ww. diety.

Dodatkowo uczniowie klas I-IV w ramach akcji „Program dla szkół - Surowe warzywa, owoce + mleko i przetwory mleczne” otrzymują warzywa, owoce oraz mleko, jogurt naturalny lub owocowy, kefir naturalny.

Celem programu jest propagowanie wśród dzieci zdrowych nawyków żywieniowych tak, by dzieci od najmłodszych lat polubiły ich naturalny smak. Oprócz promowania zdrowej diety program ma również pokazać dzieciom skąd pochodzą owoce i warzywa oraz produkty mleczne, jak są uprawiane i produkowane. Program ma kreować prozdrowotne postawy

i zachowania dzieci, dlatego udostępniane są im produkty o wysokich walorach zdrowotnych, świeże i niskoprzetworzone.

Ponadto w związku z działaniami prowadzonymi w ramach Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj formę” zwiększyła się wśród uczniów i ich rodziców świadomość potrzeby prawidłowego i racjonalnego odżywiania oraz aktywnych form wypoczynku, uprawiania sportu.

Posiłki do Zespołu Opieki Zdrowotnej w Nidzicy dostarczane były przez firmę cateringową. W szpitalu wydawano posiłki dla pacjentów przebywających na następujących oddziałach: oddział geriatryczny, oddział chirurgii/ginekologii, oddział chorób wewnętrznych, oddział ZOL. Diety zlecane były przez lekarza prowadzącego leczenie pacjentów.

W 2023 r. przedstawiciele ZOZ w Nidzicy jak w poprzednich latach przeprowadzili audyt w placówce firmy cateringowej. Audyt dotyczył oceny stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń i wyposażenia, w których przygotowywano posiłki. Dokonano również przeglądu dokumentacji związanej z GHP/GMP i HACCP oraz przeanalizowano wyniki z badań mikrobiologicznych (wymazów).

Dodatkowo w ramach wewnętrznych procedur szpitala w Nidzicy, raz na kwartał przeprowadzano we własnym zakresie badania mikrobiologiczne (wymazy) z powierzchni termoportów, blatu wózka do rozwożenia posiłków oraz sztućców i talerzy.

Okazane pracownikowi PSSE w Nidzicy w dniu kontroli wyniki badań nie budziły zastrzeżeń.

W trakcie kontroli dokonano oceny jadłospisu. Ocenę przeprowadzono w oparciu o „Arkusze oceny dekadowej jadłospisów” stanowiący załącznik do „Programu oceny stanu żywienia pacjentów w szpitalach i zakładach opieki zdrowotnej na podstawie jadłospisów/posiłków”. Ocena końcowa sposobu żywienia/jadłospisu - zadawalająca.

Produkcja pierwotna, sprzedaż bezpośrednia, rolniczy handel detaliczny

W przypadku produkcji pierwotnej w rocznym planie uwzględniono 5 wspólnych kontroli z innymi organami.

Przeprowadzono 3 wspólne kontrole z Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa w trzech Gospodarstwach Rolnych (uprawa zbóż). Kontrole obejmowały: wizytacje w Gospodarstwach Rolnych oraz kontrole dokumentacji w zakresie usytuowania upraw, warunków zbioru, transportu, przechowywania ziaren zbóż, przechowywania środków ochrony roślin, stosowanych nawozów, zapewnienia dostępu do toalet i urządzeń do mycia rąk. Sprawdzano czy jest wdrożony system umożliwiający identyfikację odbiorców zbóż.

W trakcie kontroli wykorzystano listę pytań kontrolnych (check list) i informowano producenta, że jest zobowiązany do przestrzegania wymogów zawartych w załączniku I rozporządzenia (WE) Nr 852/2004 PEiR. Niezgodności nie stwierdzono.

Przeprowadzono 2 wspólne kontrole z Inspekcją Ochrony Środowiska na plantacji truskawek i plantacji borówki amerykańskiej. Kontrole obejmowały: wizytację na plantacji truskawek i plantacji borówki oraz kontrolę dokumentacji dotyczącej m.in.: zastosowanych środków ochrony roślin, jakości wody do nawadniania, wyników analiz próbek gleby itp., również w trakcie kontroli dokonano sprawdzenia m.in. czy zapewniony jest dostęp dla wszystkich pracowników do toalet (stałych lub przenośnych) i urządzeń do mycia rąk pod bieżącą wodą, czy respektowany jest zakaz pracy osób z objawami takimi jak: biegunka, wymioty, temperatura lub żółtaczka, czystość sprzętu używanego przy zbiorze, warunki

przechowywania zebranych owoców i ich transportu oraz system umożliwiający identyfikację odbiorców. W trakcie kontroli wykorzystano listę pytań kontrolnych (check list) i poinformowano producentów, że są zobowiązani do przestrzegania wymogów zawartych w załączniku I rozporządzenia (WE) Nr 852/2004 PEiR. Niezgodności nie stwierdzono.

W trakcie kontroli hurtowni warzyw i owoców, lokalnych punktów sprzedaży detalicznej, zakładów żywienia zbiorowego oraz punktów skupu informowano o konieczności sprawdzania czy dostawca żywności pochodzenia roślinnego znajduje się w rejestrze zakładów podlegających urzędowej kontroli żywności organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W trakcie kontroli targowisk informowano rolników produkujących żywność pochodzenia roślinnego o obowiązku wpisu do rejestru w PSSE w Nidzicy – wpis bezpłatny, formularze wniosku o wpis do rejestru dostępne na stronie internetowej lub w siedzibie stacji. Dodatkowo informowano o opracowanym przez GIS poradniku Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej przy produkcji żywności niezwierzęcego pochodzenia w warunkach domowych z wykorzystaniem surowców roślinnych z własnych upraw oraz w ramach rolniczego handlu detalicznego.

Kontynuowano współpracę z administratorem targowiska oraz z właścicielami skupów żywności pochodzenia roślinnego, którzy informowali swoich dostawców o obowiązujących przepisach prawnych ww. zakresie.

W związku z powyższymi działaniami edukacyjnymi w 2023r. rolnicy złożyli wnioski wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS 270 upraw (produkcja pierwotna).

W dniu 12.06.2023 r. po zgłoszeniu przez przedstawiciela Warmińsko- Mazurskiej Izby Rolniczej w Nidzicy przetrzymywania na boczniczy kolejowej w Nidzicy zboża (prawdopodobnie ukraińskiego, paszowego, 48 wagonów) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Nidzicy, Powiatowy Lekarz Weterynarii w Nidzicy wraz z funkcjonariuszami Urzędu Celno-Skarbowego w Olsztynie przeprowadzili wspólną kontrolę. W trakcie kontroli nie ustalono pochodzenia zboża, ale PPIS w Nidzicy otrzymał informację od Krajowej Administracji Skarbowej w Olsztynie, że ww. zboże jest zbożem konsumpcyjnym, kraj pochodzenia Polska.

W dniu 21.06.2023 r. pracownicy PSSE w Nidzicy przeprowadzili kontrolę w Elewatorze w Nidzicy, ul. Boczna 35 należącym do Cefetra Polska Sp. z o.o. - protest rolników w związku z kolejnym transportem zboża do Elewatora i podejrzeniem, że jest to zboże z Ukrainy.

W związku z powyższym PPIS w Nidzicy zwrócił się do PPIS w Zamościu z prośbą o pomoc w ustaleniu kraju pochodzenia ww. zboża (z oznakowania wagonów wynikało, że należą one do Zamojskich Zakładów Zbożowych Sp. z o.o.). W odpowiedzi uzyskano informację, że zboże pochodzi od polskich rolników.

W dniu 18.07.2023r. Warmińsko-Mazurski Inspektor Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych poinformował, że trakcie kontroli w dniach 13-16.06.2023r. w Elewatorze w Nidzicy należącym do Cefetra Polska Sp. z o.o. ustalono, że krajem pochodzenia zboża jest Polska.

Należy się spodziewać, że podobne sytuacje mogą mieć miejsce w 2024 roku.

Działania na rzecz łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń

W 2023 w ramach działania na rzecz łagodzenia skutków związanych z wystąpieniem na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń tak jak w poprzednich latach przesłano pisma do Urzędu Miejskiego w Nidzicy oraz do Urzędu Gminy w Kozłowie, Urzędu Gminy w Janowie, Urzędu Gminy w Janowcu Kościelnym i do organizatorów imprez okolicznościowych przypominając, iż w związku z afrykańskim pomorem świń podstawową kwestią podczas sprzedaży produktów z mięsa wieprzowego i dziczyzny znajdujących się w handlu detalicznym, a w szczególności sprzedawanych na targowiskach miejskich, kiermaszach, jarmarkach, imprezach sołeckich itp. jest możliwość identyfikacji pochodzenia mięsa i produktów mięsnych.

W regulaminach targowisk, jarmarków, kiermaszy, imprez sołeckich itp. powinny znajdować się zapisy, że sprzedaż ww. produktów ma mieć wszelkie cechy legalności.

Produkcja wędlin, która nie odbywa się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej jest działalnością nielegalną. Mięso wieprzowe jak i produkty z mięsa wieprzowego powinny pochodzić z zakładów zarejestrowanych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 852/2004 bądź zatwierdzonych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 853/2004, będących pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej. Lista ww. zakładów znajduje się w centralnym wykazie zakładów prowadzonym przez Głównego Lekarza Weterynarii.

Na terenie Polski mogą być wprowadzane do obrotu importowane produkty żywnościowe pochodzące wyłącznie z zakładów zatwierdzonych zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 853/2004. Niemożliwa jest więc sprzedaż na terenie Polski produktów pochodzących z zarejestrowanych zakładów z krajów trzecich, wytwarzających produkty (m.in. produkty tradycyjne) przeznaczone wyłącznie do sprzedaży na rynek lokalny.

Kontynuowano współpracę z Inspekcją Weterynaryjną w związku z zagrożeniami wynikającymi z rozprzestrzeniania się na terytorium Polski afrykańskiego pomoru świń wśród populacji świń i dzików. Przeprowadzono wspólne wizytacje targowisk zwracając szczególną uwagę na to czy prowadzony jest nielegalny handel żywymi zwierzętami oraz produktami pochodzenia zwierzęcego w tym sprzedaży mięsa zwierząt łownych oraz wyrobów z dzika, a także czy na terenie targowiska znajduje się oznakowany pojemnik na odpady pochodzenia zwierzęcego kat.1. Nie stwierdzono niezgodności w ww. zakresie.